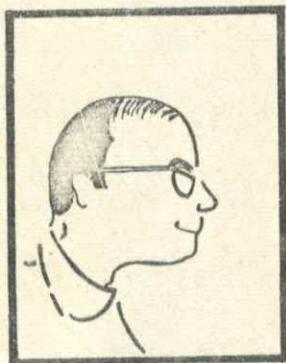

$\frac{1}{79}$

HOTEJL

Znáte to, když si náhodou na někoho vzpomenete a druhý den ho potkáte, i když jste se před tím léta neviděli? - Tak něco podobného se nám přihodilo.

V čísle 4/78 jsme na konci článku "Směšná hra" (str. 15) varovali před ostudou. A už je tu!

Bylo, nebylo. Lezl si takhle pan Anders Lundahl s přítelkyní východním pilířem stěny Trollů v Romsdallen. V místě, kde se pilíř téměř dotýká československého prvovýstupu z r. 1974, jej něco vlákalo do horní části československého "mezníku" - a pojal ho údiv. Hromada lan, materiálu a příruční kladkostroj (?) mu jaksi nesouhlasila s tvrzením o

alpském stylu a volném lezení, jak byl prvovýstup autory prezentován. Přestože šlo o klidného Seveřana, napsal do Mountainu (č. 65, str. 52, roč. 1979) "kritiku 'vynikajících' československých horolezců", jejíž obsah není nijak lichotivý. Inu, stane se leccos, rozhodně se nedá říci, že prvovýstup byl procházkou po rozkvetlé louce, ba je dokonce možné, že se skutečně (tehdy) lišilo naše pojetí alpského stylu od skandinávských zvyklostí. Jenomže doháníme-li světové horolezectví, musíme tyto rozdíly znát a respektovat je. Jinak mezi elitou nemáme co pohledávat. Skutečnost, že doma budu jednička a dostanu výstup roku, je nesrovnatelná s nepěknými představami o nás, které se dostanou do podvědomí čtenářů Mountainu. A těch je jaksepatří víc než nás všech dohromady.

Chci věřit, že jde o náhodu nebo nedorozumění. Ale jestli je to pravda a takové zkreslování záměrné, pak jsem rád, že pamatuji lepší časy, a závidím pamětníkům ještě lepších. Přece každý leze pro radost; ať už ze samotného výstupu nebo proto, že se těší, jak na něj bude v teple vzpomínat. I získání "hvězdičkového" výstupu může být cílem. Ale vždy se musí dodržovat pravidla, která jsou vývojem nedotknutelná. Kašlat na horolezeckou etiku je ubohost nezávislá na výkonnostním stupni!

Trochu pozdě, ale přece se v posledních letech podařilo několika československým horolezcům zalézt si v Yosemitech. Tento ráj skalních lezců byl Evropany "objeven" v polovině šedesátých let a tradiční horolezecké země si musely přiznat, že za jejich zády se děly věci.

Dostala se nám do rukou kniha THE VERTICAL WORD OF YOSEMITE, ze které jsme vybrali několik úryvků. Zejména letopočty některých avantýr jsou v souvislosti s taktikou a stylem provedení docela zajímavé.

Jak se tam chovali naši mistři, si můžete přečíst na jiném místě tohoto čísla.

H A L F D O M E 1 8 8 4

Název "Poloviční dóm" vznikl z původní domněnky, že jeho viditelné stěny jsou částí většího masívu. Kromě SZ stěny, která má pouhých 250 metrů, je to 500 metrů téměř kolmé zdi. První výstup na vrchol SZ stěnou se podařil George Andersonovi, který se k němu přiznal až v r. 1935, tedy po šedesáti letech! Začátkem třicátých let zůstalo v Yosemitech nezlezeno jen několik věží.

S P L I T P I N N A C L E

záhedně zdolelo neznámé družstvo způsobem, který ještě dnes nahání strach. Lezci (nebo lezec?) se dostali bez použití skob až 10 metrů pod vrchol. Teprve na posledním úseku byly nalezeny stopy po jejich použití.

L O S T A R R O W

se dočkal výstupu až po válce. Vrcholu bylo dosaženo přemostěním z přilehlé okrajovky. Na věže C A T H E D R A L S P I R E S tato finta nestačila; vzdálenost od sousedních skal byla příliš velká. Výstup na H I G H E R C A T H E D R A L S P I R E S (15.4.1934) byl jedním z prvních technických výstupů v Yosemitech. V září 1946 vystoupili Jack Arnold, Robin Hansen, Fritz Lippman a Anton Nelson na vrchol Lost Arrow, což těžce nesl John Salathé, který se o výstup už dvakrát pokoušel. Jednou sólo - to objevil klíč ke stěně (dnes nazývaný Salathé římsa). Po týdnu se vrátil spolu s Johnem Thunem a dostali se až 15 metrů pod vrchol. Vrátili se s vědomím, že zbytek výstupu je reálný. Než si však vylízáli rány, našli se mistři, kteří dosáhli vrcholu velmi rafinovaným způsobem. Z okrajovky přehodili tenké lanko, jím silné lano, které zůstal viset na odvrácené stěně. Lezením zezadu dosáhli jeho konce a prostým šplhem (jümery ještě nebyly) hladce zdolali zbývajících 30 metrů. Svěrázně dobytý vrchol elegantně opustili přemostěním na okrajov-

ku. Salathé se však nevzdal a urputně bojoval o své místo na slunci. A to, co s Nelsonem dokázali, byl snad největší a nejmělejší skok ve vývoji yosemitského horolezectví. Před nimi nebyl nikdo ve stěně déle než dva dny. Vyhecovaná dvojka strávila ve stěně pět dní na cestě, kterou Salathé objevil před rokem. Tak se zrodil první výstup velkou yosemitskou stěnou.

S E N T I N E L R O C K

stojí jako tmavý náhrobní kámen na stinné straně údolí. Jeho severovýchodní stěnou vystoupili Salathé a Nelson v roce 1948. O rok později se padesátiletý Salathé (!) spojil s dvacetiletým Allenem Steckem, aby vytýčili novou cestu v severní stěně. Podařilo se! Současně zjistili, že teplota 50°C je stejně nebezpečná jako mráz, zejména odhadnete-li špatně množství potřebné vody a jídla. Jejich cesta je dodnes ukázkou citu pro skálu. Má mnoho traverzů a kliček, ale dala se již tenkrát celá vylézt čistě. Dnes se leze velmi málo, spíše jsou populární její četné zkracující varianty. Technika volného lezení pokročila natolik, že nejrychlejší průstup vykonali Tom Frost a Royal Robbins za 3 hodiny 14 minut!

SEVEROZÁPADNÍ TVÁŘ HALF DOME

El Capitan je vyšší, Cathedral Spires jsou štíhlé věže, ale Half Dome je neopakovatelný zázrak přírody. Přes 800 metrů vysoký a stejně široký žulový plát člověka děsí. 28. června 1957 zapsal Yosemite do horolezeckých map. Výstup J. Gallwase a R. Robbinse byl pro Evropu posledním znamením rozjíždějícího se amerického expresu. Kolébka horolezectví musela vzít na vědomí, že Američané vyvinuli specifický způsob skalního lezení, zcela adekvátní evropskému stylu. Před rokem 1957 se o výstup pokoušela bezúspěšně řada lezců. Prvovýstupci stěnu prostoupili bez publicity, v naprosté tichosti. Zpráva o přežení stěny snů se objevila až po roce v Sierra Club Bulletinu. Severozápadní stěna Half Dome je členěna vertikálně. Naprosto chybí malé římsy nebo lavice. Jaká lahůdka pro geology! Ale i horolezci v ní našli zalíbení. Patří mezi nejvyhledávanější z nejobtížnějších!

E L C A P I T A N

Rokem 1957 vyvrcholil jeden z nejzávažnějších etických rozporů yosemitského horolezectví. Avantgarda dnešních špičkových lezců zastávala názor, že dosud nezdolné vrcholy a stěny musí počkat na takovou lezeckou techniku, která umožní jejich zdolání evropským, nikoliv obléhacím stylem. Odpůrci naopak soudili, že každá metoda je dobrá, pokud je jejím výsledkem prvovýstup. Výsledek byl jasný; zatímco první skupina čekala a trénovala, druhá začala El Capitan obléhat. A pořádně! Po 18 (!) měsících práce dovršil Harding úspěch dvanáctidenním sólem, když posledních 14 hodin strávil zavěšen ve smyčkách nýtů. Tento způsob lezení přinesl na svět nové manýry i problémy. K výstupu bylo použito nevídaných specialit. Třebsa dvoukolák na materiál, který byl vytažen stěnou na 400m laně z jednoho kusu. Hrdě zavládla mezi "pracovníky", když se jim na stanovišti takový kousek zamotal. Vůbec si nebyli jisti, zda bude jídlo a materiál stačit, protože "výtah" byl těžší než náklad. Prvovýstupci strávili ve stěně 45 dní. V roce 1964 měla cesta tři opakování, v současné době je lezena tak třikrát ročně.

E L C A P I T A N T O W E R

Ještě v roce 1957 se zdálo přežení této dokonale hladké stěny hudbou budoucnos-

ti. V roce 1961 podlehla náporu. Snad žádného výstupu se nezmocnily sdělovací prostředky tak dokonale. Televizní kamery byly i ve stěně a veřejnost věděla o každém nervózním cuknutí koutků aktérů a byla přesvědčena o dalším vývojovém skoku amerického horolezectví. Ne tak všichni horolezci. Jeden a půl roku po exhibici přelezl americký "mezník" Royal Robbins za čtyři dny. Bylo to první velké sólo v Yosemitech.

SALATHÉ CESTA NA EL CAPITAN

Jestliže Hardingova cesta je nejpřímější, potom nejkvalitnější je výstup, který vymyslel a vykonal John Salathé. Traverzy, oblouky, ba i sestupy jsou vždy charakteristické pro cesty vedoucí nejslabšími místy stěny. Podle názoru předních amerických horolezců je to největší cesta na světě. Z velké části se leze volně ve velmi kvalitní žule. Pouze třináct míst v dolní pětině stěny je opatřeno nýty, které pomáhají lezcům (na Hardingově cestě 125!). Prvovýstup byl kompromisem mezi evropským a obléhacím stylem. Fixní lana byla používána pouze při průstupu první třetinou stěny.

MODERNÍ LEZENÍ V YOSEMITECH

Do roku 1963 bylo v Yosemitech horolezectví výsadou hrstky nejlepších kalifornských horolezců. Ačkoliv některé výstupy měly dost velkou popularitu, spousta evropských i amerických lezců neměla o yosemitském dění ani potuchy. Po propagačním článku Y. Chouinarda v American Alpine Journal následovalo vydání prvního horolezeckého průvodce po Yosemitech. Kolem roku 1965 nastala invaze vynikajících horolezců z nejrůznějších končin. Každý příchozí dostal knížečku pravidel lezení jako premií za projevený zájem. Útlý svazek byl zákonem, na němž místní zoufale lpěli. Chouinardovým zvykem bylo činit všeobecná obecná prohlášení v souvislosti s výkony "cizinců". Ti, kteří vydrželi, se stali yosemitskými mistry a časem potvrdili Chouinardovo proroctví, že "budoucnost horolezectví není přímo v Yosemitech, ale ve vzniku a zdokonalení lezecké techniky na největších žulových plotnách světa".

JIŽNÍ STĚNA MOUNT WATKINS

Warren Harding chodíval na Half Dome /zezadu/, aby si udržel formu. Stalo se to pro něho hrou. Jednou si načasoval nástup v červnovém polední při téměř 40°C, aniž by si vzal jedinou kapku vody! Trvalo mu to 3 hodiny 55 minut - 25 km s převýšením téměř 3 000m. Povolil si pouze jeden desetiminutový odpočinek na vrcholu, kdy hleděl do protější stěny Mount Watkins, a očima tvořil novou cestu. O několik týdnů později s Y. Chouinardem a Ch. Pratterem se pustili do výstupu. Žádná fixní lana, minimální množství materiálu, potravin a vody. Alpský styl moderní doby. Když nic, tak podcenili červencové vedro a strmost stěny. Vzhledem k nemožnosti návratu z horní části stěny se jejich úspěšný výstup stal hororovou historkou, která lehce vyprávěna večer u ohně připomíná legendu. Ale současně je to nejvěrnější portrét yosemitského horolezectví.

STĚNA SEVERNÍ AMERIKY /NORD AMERICA WALL/

Na rozdíl od zářivé oblohy jihozápadní stěny El Capitan je zde skála tmavá a místy i ošklivá. Název získala podle jejího východního okraje, kde je přírodou vytvářen věrný obrys Severní Ameriky. Touto stěnou vede výstup, při jehož tvoření

nebylo poprvé vůbec užito fixních lan. Dlouhá léta platil se lezecky nejobtížnější výstup na světě. Teprve nové cesty současnosti se ukazují přinejmenším stejně těžké.

MUIROVA STĚNA NA EL CAPITAN

Y. Chouinard s T. M. Herbertem se zde pokusili úspěšně o prvovýstup ve dvojici. Stíhání větrem, deštěm i vedrem dokončili výstup na pokraji fyzických i duševních sil. Snaha po rychlosti a lehkosti byla asi příliš velká. Výstup dokončili bez jediné kapky vody a z materiálu jim zbyl jeden nýt. V posledních dnech výstupu se dostali na práh halucinací, kteroužto skutečnost Chouinard taktně zamlčel, kdežto jeho příteli byla podnětem k článku "Horolezec jako visionář" /viz Hotejl 2/78/.

STĚNA MORNING LIGHT /RANNÍHO SVĚTLA/ NA EL CAPITAN

získala větší popularitu než kterýkoliv výstup v Americe. Dokonce ani americká expedice na Everest neměla takový ohlas. Sedmadvacetidenní výstup Hardinga a Caldwellella sledovala veřejnost prostřednictvím tisku a televize, časopisy a podniky se nabízely s penězi, žádostmi o reklamu a přednášky - prostě show. Většina horolezců to dost těžce snášela a zastávala názor, že skob je příliš, nýtů moc a logičnost je v háji. Někteří mínili, že při takové publicitě to musí být podvod od samého začátku. Prostě měsíc na jednu cestu se zdálo trochu víc, než bylo zvykem. Zvláště když po několika měsících výstup zopakovali R. Robbins a D. Lauria za šest zimních dnů! Kromě běžné výbavy sebou měli navíc jenom majzlík, kterým se Robbins snažil cestu vyčistit od zbytečných nýtů. Odsekal jich čtyřicet a vzdal to. Zbývajících 290 použil a stěnu dolezli. V příštích letech nýtů ubývalo. Dnes jich je tak polovina a jde to také. Inu, vývoj a zkušenosti dělájí své.

O ZACHRAŇOVÁNÍ V YOSEMITECH

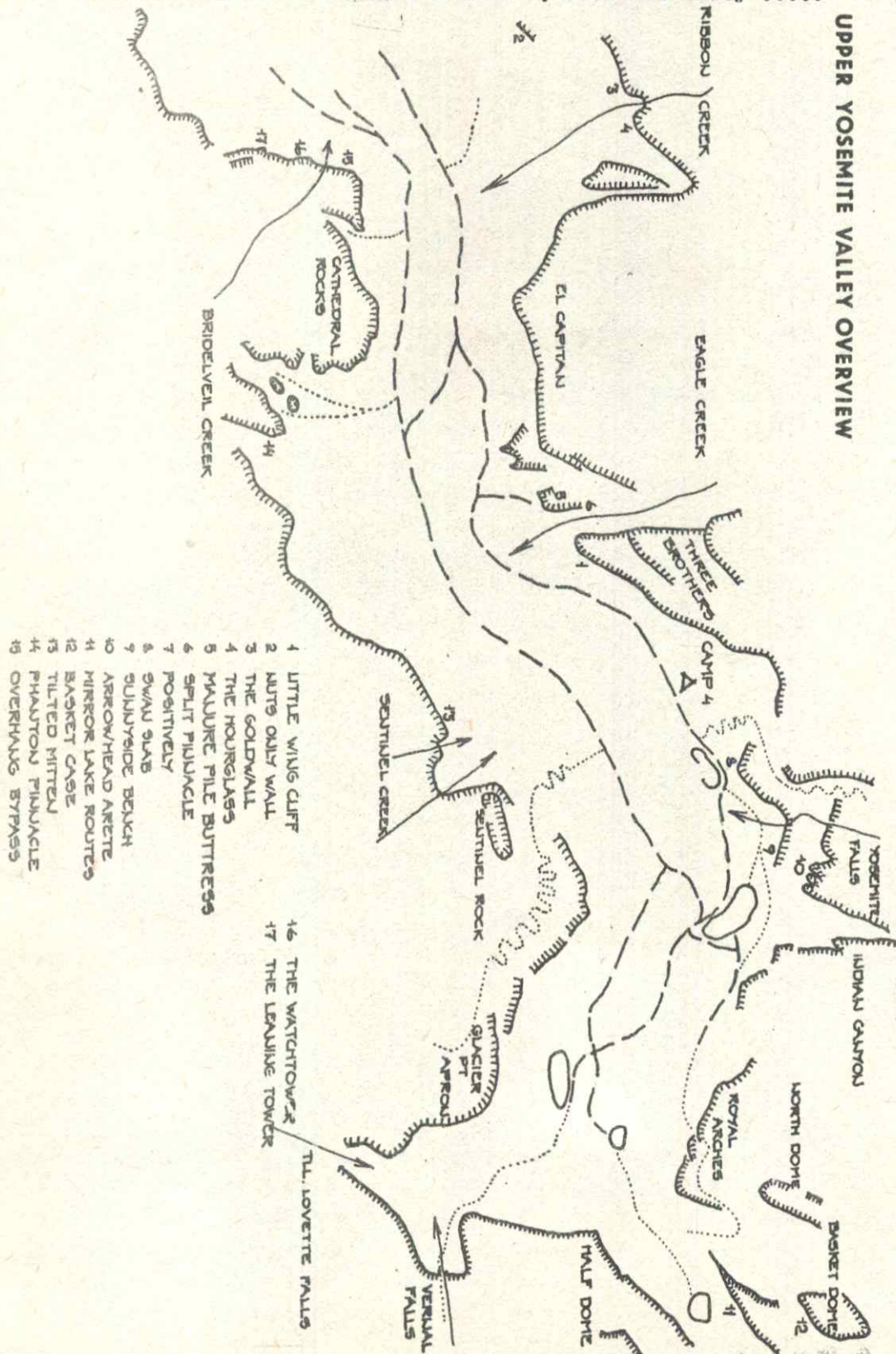
V takovém roce 1974 bylo každému, kdo se pustil do větší stěny jasné, že záchrana je nemožná. Naštěstí ji nikdo nepotřeboval. V šedesátých letech si horolezci začali uvědomovat, že uvíznutí vysoko ve stěně je pouze otázkou času. Takový Y. Chouinard si sáhl na dno během jednoho roku třikrát. Poprvé na Mount Watkins, kde kvůli vedru a žízni už pomalu tahal za umíráček, podruhé na North America Wall, kdy je říjnová bouře chytila do pasti nad převislou stěnou a jediné rychlost je zachránila, a konečně na Muirově stěně, kde po osmi dnech už lezl, aniž by o sobě moc věděl.

Záchrana na velkých výstupech se stala nepohodlným tématem konverzace. Běžné řešení v nižších stěnách - naviják a sedačka - jaksi málo vyhovovalo, protože spouštět se na kilometrovém laně je dost podivný pocit. Když se to zkoušelo v roce 1968, došlo k tragédii. K družstvu, které sice pomoc nežádalo, ale bylo uvězněno sněhem v JZ stěně El Capitan, se spouštěl znalec stěny Jim Madsen. Z neznámých důvodů ze sedačky vypadl a volným pádem proletěl 200 metrů kolem vyděšených lezců. Ti pak otřesení přece jen dokončili výstup. V dalších letech se zachraňovalo klasickým způsobem tak, že lezci vystoupili k postiženým a natahovali za sebou fixní lana, po kterých se všichni dostali zpět. Od roku 1970 se začalo používat vrtulníků a z většiny cest je záchrana možná.

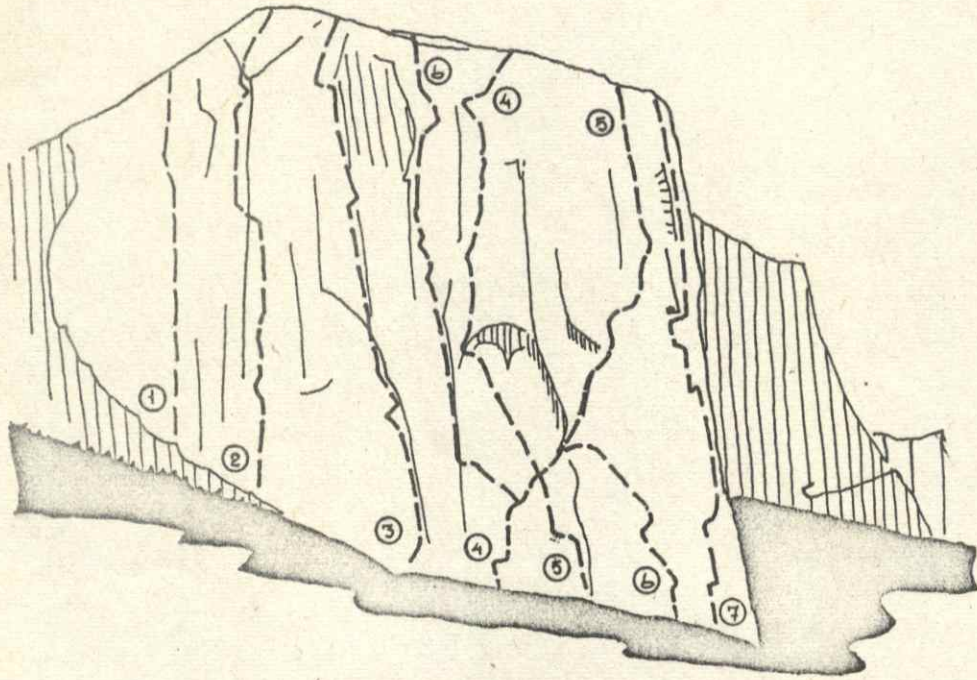
TÁBOR 4

Tábor 4 je pravým domovem yosemitských lezců. Leží uprostřed horolezeckého ráje pod baldachýnem dubů a borovic. Každý, kdo v Yosemitech něco znamenal a dokázal, tu bydlel. Snad proto je stále horolezci vyhledáván.

Přes krásnou polohu (nebo právě pro ni) se stal nejspínavějším a nejhluchnějším a nejneshesitelnějším místem Yosemitekého parku. Ale každý

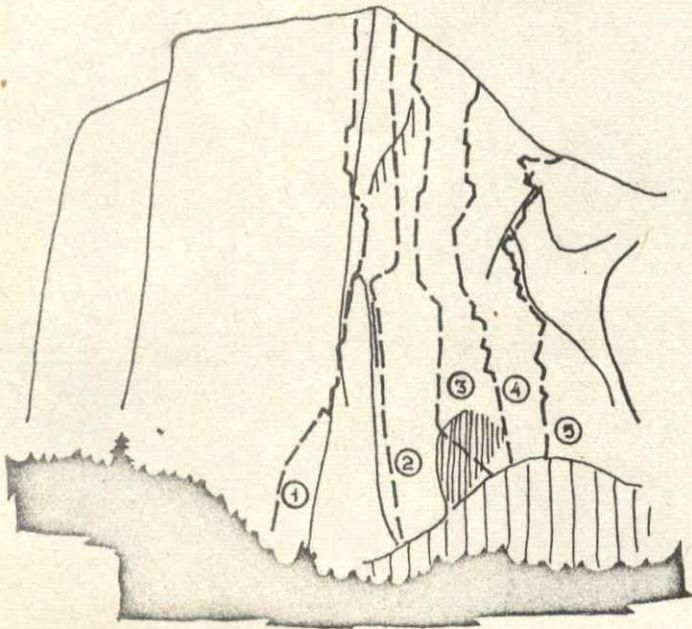

EL CAPITAN - SOUTHWEST FACE

POZNÁMKA: V JZ STĚNĚ VEDE KROMĚ CCA 15 CEST V BAZI JEŠTĚ ŘADA VÝZNAČNÝCH VÝSTUPŮ A VARIANT - LOST WORLD (VI, 5.8, A4); AQUARIAN WALL (VI, 5.9, A4); HORSE CHUTE (VI, 5.9, A4); EXCALIBUR (VI, 5.10, A5); MAGIC MUS- HROOM ROUTE (VI, 5.10, A4); THE SHIELD (VI, 5.9, A4); GRAPE RACE (VI, 5.9, A5);

- 1 WEST FACE VI, 5.9, A4
- 2 WEST BUTTRESS VI, 5.10, A3
- 3 DIHEDRAL WALL VI, 5.9, A3
- 4 HEART ROUTE VI, 5.9, A4
- 5 MUIR WALL VI, 5.9, A4
- 6 SALATHÉ WALL VI, 5.10, A3
- 7 THE NOSE VI, 5.10, A3

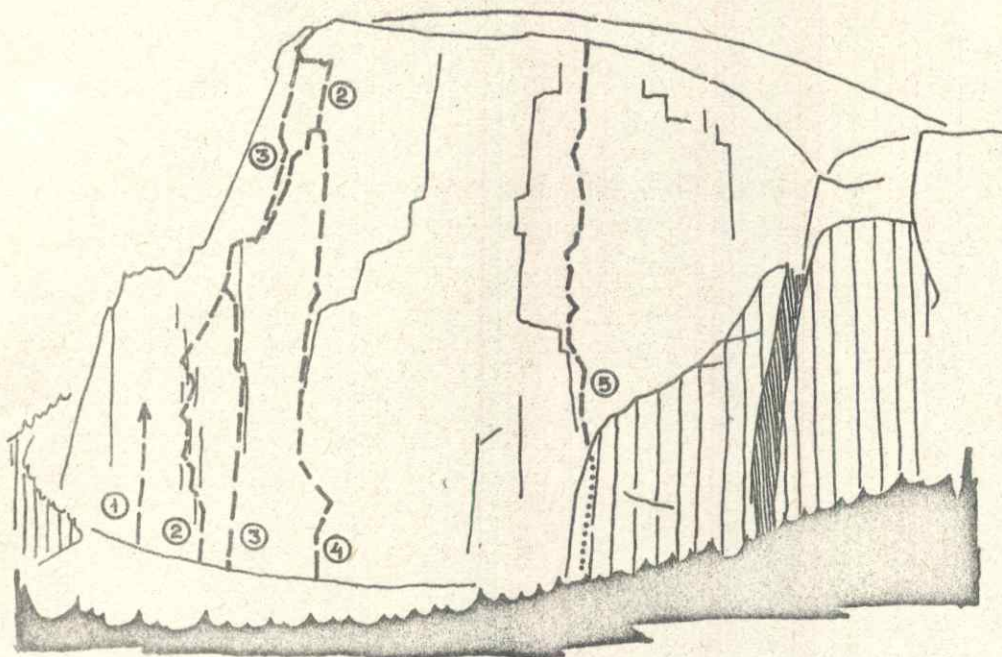

EL CAPITAN - SOUTHEAST FACE

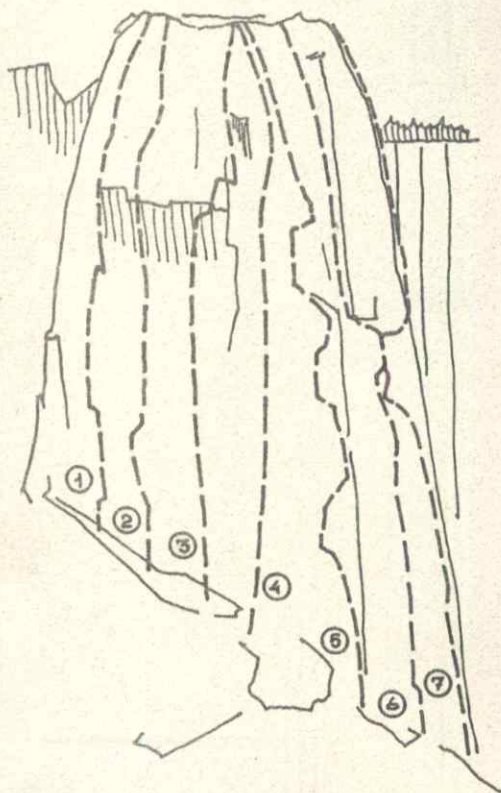
- 1 THE NOSE VI, 5.10, A3
- 2 NEW DAWN VI, 5.9, A4
- 3 WALL OF THE EARLY MORNING LIGHT VI, 5.8, A4
- 4 PACIFIC OCEAN WALL VI, 5.9, A5
- 5 NORTH AMERICA WALL VI, 5.9, A4

POZNÁMKA: JV STĚNA JE V POOSTATĚ TECHNICKÉHO CHARAKTERU. KROMĚ VÝZNAČNÝCH VÝSTUPŮ ZDE JEŠTĚ VEDOU TYTO CESTY: MESCALITO (VI, 5.9, A4); TAUGERINE TRIP (VI, 5.9, A4); THE ZODIAC (VI, 5.9, A5); WATERFALL ROUTE (VI, 5.10, A4); EAST BUTTRESS (VI, 5.10a).

HALF DOME - NORTHWEST FACE

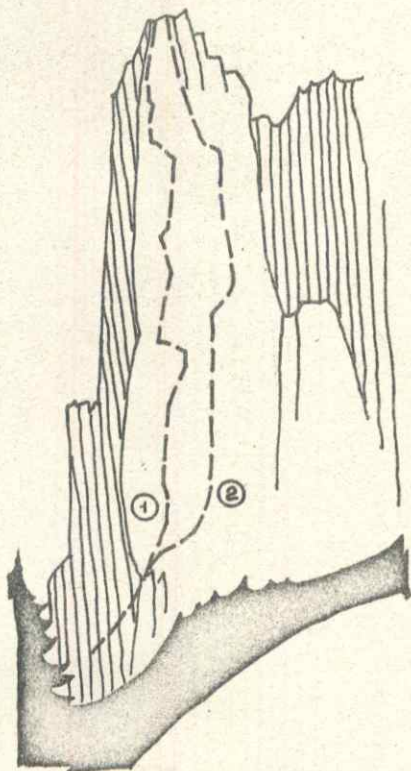

- 1 NORTHWEST BUTTRESS IV, 5.8, A3
- 2 NORTHWEST FACE VI, 5.8, A3
- 3 ARCTURUS VI, 5.7, A4
- 4 DIRECT NORTHWEST FACE VI, 5.9, A5
- 5 TIG-SACK VI, 5.9, A4

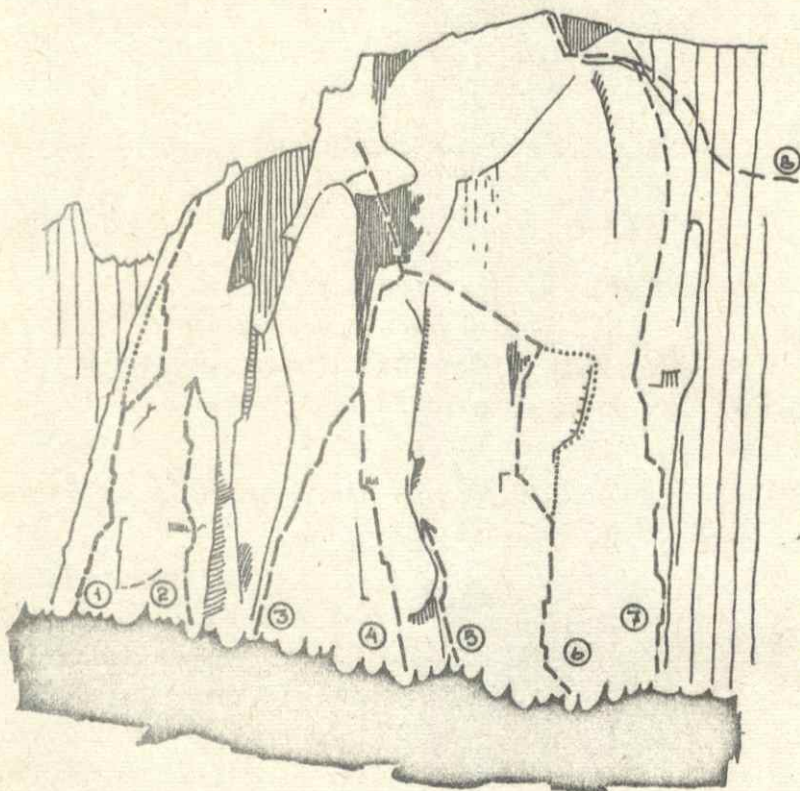
SENTINEL ROCK - NORTH FACE

- 1 KOR-DENNY ROUTE V, 5.9, A5
- 2 PSYCHEDELIC WALL V, 5.8, A4
- 3 DIRECT NORTH FACE VI, 5.8, A4
- 4 THE GOBI WALL V, 5.8, A4
- 5 CHOUINARD-HERBERT ROUTE V, 5.8, A2
- 6 FLYING BUTTRESS DIRECT V, 5.9, A3
- 7 STECK-SALATHÉ ROUTE V, 5.9, A3

SENTINEL ROCK - NORTHWEST FACE

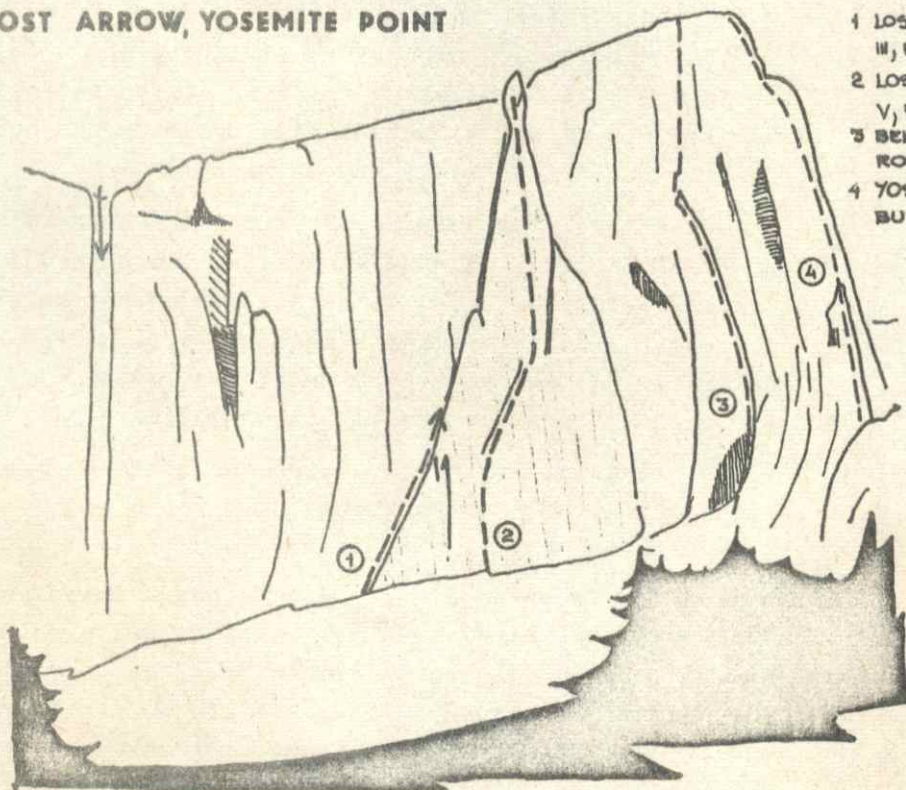
- 1 CHOUINARD-FROST VI, 5.9, A4
- 2 IN GOLD BLOOD V, 5.8, A4

- 1 EAST BUTTRES IV, 5.9, A1 - 5.10
- 2 SACHERER - FREDERICKS ROUTE IV, 5.10
- 3 KOR-BECK ROUTE IV, 5.9
- 4 BIRCHEFF - WILLIAMS ROUTE V, 5.8, A2
- 5 CHOUINARD - PRATT ROUTE V, 5.8, A3
- 6 POWELL - REED ROUTE IV, 5.7, A3 - 5.10
- 7 DIRECT NORTH BUTTRESS V, 5.10
- 8 NORTH FACE TRAVERS II, 5.8, A3

MIDDLE CATHEDRAL ROCK - NORTHEAST FACE

LOST ARROW, YOSEMITE POINT

- 1 LOST ARROW TIP II, 5.8, A3
- 2 LOST ARROW DIRECT V, 5.9, A3
- 3 BELICA - PORVAZNIK ROUTE, V+, A3
- 4 YOSEMITE POINT BUTTRESS IV, 5.8, A2

O Yosemite Valley sa u nás už veľa popísalo. Treba povedať, že pokiaľ išlo o prírodu a všeobecnú horolezeckú problematiku, veľa pravdivého a poučného. No akokoľvek sa horolezec z Európy pripraví na stretnutie s Yosemite, predsa ostane prvý raz stáť pod El Capitan ako zhypnotizovaný. Tak to bolo i s nami, čo sme na jeseň roku 1978 navštívili túto najznámejšiu oblasť USA.

Iste je medzi staršími horolezcami nemálo takých, ktorí sledujú vývoj horolezectva v tomto malom údolí od jeho prvých prejavov v Európe. Poznajú Salatheho s jeho prínosom do techniky lezenia i filozofiu a výkony kráľa Yosemite R. Robbinsa a dopočuli sa možno i o najmladších jastraboch na čele s Bridwellom. Sme zoznámení s "clean climbing", s taktikou lezenia veľkých stien; nakoniec i o tom sa už dosť popísalo. Avšak i priemernému horolezcovi muselo byť na posledných sprostredkovaných informáciách kde čo nejasné. Kategorické, čiernobiele až mýtické vykreslenie yosemitských zázrakov sa akosi nechce vtisnúť do vývoja dnešného horolezectva, akoby bolo minimálne o jednu etapu pred ním. V každom prípade sme si i my chceli odstrániť svoje neistoty a pochopiť americké skalné lezenie a špeciálne yosemitské v celej jeho šírke. Tomu sme podriadili nielen výber výstupov, ale aj výber informátorov a témy rozhovorov. Nerobíme si nárok na úplnosť, ani patent na rozum. Avšak keď už sme boli požiadaní, urobíme pokus o objasnenie yosemitského horolezeckého koktailu i s pomocou Jima Bridwella, ktorý nám veľmi pomohol.

Prvá vec, ktorá nás zrazila, bola absolútna informovanosť medzi odborníkmi o všetkom významnom, čo sa v údolí liezlo a lezie. Žiadna anonymita, žiadna nevšímavosť, žiadna benevolencia pri otázkach čistoty lezenia. To sa samozrejme netýka stoviek návštevníkov z celého sveta, ktorí tu podľa svojich schopností s filozofie neraz prznia horolezectvo, ako kdekoľvek inde na svete. Tak padol prvý mýtus - mýtus slobody podnikania. Tá platí iba obecné, teda nie pre súťažiacu špičku.

Ďalším prekvapením bolo pre nás priateľské ovzdušie, ktoré má ďaleko ku ére Hardinga, Coopera a Robbinsa. Domáci radi poradia aj podiskutujú. Nerobia tajnosti s cieľmi a prijímajú do svojho kruhu i Európanov.

Sú tu tri určujúce línie podnikania. Najbežnejšia je lezenie bez kladiva na "malých stenách". Z neho niet prakticky výnimky. Kladivo sa toleruje iba pri prvovýstupoch (najmä na zaisťovacie nity). Priemerný horolezec si rýchlo privykne na tento prekrásny spôsob lezenia, ak volí cesty primeranej obtiažnosti svojim kvalitám. Čisté lezenie na veľkých stenách je už doménou najlepších. Objaviť ktorúkoľvek cestu pre čisté lezenie je rovnaká satisfakcia, ako uskutočnenie prvovýstupu a má veľké perspektívy do budúcnosti. Čistotu lezenia pri takýchto podujatiach je možné porovnať iba

s najortodoxnejším pieskarským štýlom. No registrujú sa i čiastkové čisté prelezania väčších alebo menších úsekov (napr. po vypaďnutí nitu). No najväčšiu cenu má stále prvovýstup vysokej obtiažnosti. Obtiažnosti voľného i technického lezenia.

Tu si musíme spraviť malú odbočku. Ihneď po príchode do areálu sa nabúra sebavedomie i výborných horolezcov pri pohľade na liepanie boulderistov. Obhospodarujú všetky skalky v údolí a najnižšie poschodia pekných stien. Špecialisti denne trávia na boulderoch 8-10 hodín, obklopení vďačným publikom. Sú finty, ktoré sa nacvičujú i niekoľko rokov, za súčasného tréningu príslušných potrebných svalových partií. Dnes už skončili debaty o význame boulderingu a je prijímaný ako druh horolezectva. Boulderisti majú svoje publikácie a problémy rozosiata po celých USA. Majú svoje idoly, etiku, filozofiu. Používajú americkú klasifikáciu pre hodnotenie obtiažnosti úsekov a vytlačili ju pri voľnom lezení až na P 4, čo je dnešná hranica možností ekvilibristiky na skalkách. V Európe se nájde iste iba málo talentov, ktorí by pri nešpecializovanom tréningu mohli im konkurovať. Napriek tomu každý prišelec začína práve s lezením na balvanoch pri prvom zoznamovaní sa s yosemitským lezením. Po krátkom čase sú dobrí horolezci schopní preliezť nad zemou obtiažnosť 5.10, teda vrcholnú obtiažnosť voľných úsekov väčšiny najťažších výstupov na veľkých stenách.

Rozoberať taktiku lezenia veľkých stien je na tomto mieste nevhodné. Je to záležitosť notoricky známa. Menej známe však je, že lezenie bez kladiva sem bolo importované z Anglických ostrovov, kde je podnes jeho centrum. No v yosemitskom štýle dostáva lezenie bez kladiva zmysel, ako stupňovanie obtiažnosti a hľadanie rovnováhy medzi psychickou a fyzickou zložkou. Nie však odtrhnute od ostatných aspektov. Z nich na prvom mieste je bezpečnosť. Kto nepochopí tento základný princíp, ten bude krútiť hlavou nad väčšinou osadených nitov na stanovištiach i v úsekoch voľného lezenia, a možno že sa previní i proti miestnej etike, ak ich použije v nepríslušnom mieste na postup. Až na malé výnimky sa však veľké steny lezú s kladivom, i keď sa používa minimálne. Rozsah jeho použitia orientačne udáva potrebný počet skob v sprievodcovi.

Súčasný prvovýstup sú samostatnou kapitolou. Najšpecifickejšie sú na veľkých stenách. Neďajú sa porovnať ani s lezením v Nórsku, v Dolomitoch. Spôsob ich preliezania je (paradoxne) najpodobnejší lezeniu na cvičnej skale. Je to hodinárska práca na "umeleckom" diele, vysokom i 900 metrov, kde čas hrá vedľajšiu úlohu. Jediným nepriateľom sú veľké horúčavy, pokiaľ nebola zvolená vhodná doba pre výstup, a ojedinelé búrky v určitých obdobiach. Bezpečnosť však nevyčúča možnosť dlhého pádu, o čom nás presvedčí definovanie vyšších stupňov obtiažnosti technického lezenia. Tu dostávajú opodstatnenie špeciálne umelé pomôcky. Neschopní pochopiť prirodzenú špecifičnosť údolia to odbijú ako "yosemitské triky", pre domácich je to však v prvom rade krásna, namáhavá a mužná hra. Táto hra je samozrejme prístupná každému, kto má na to (schopnosti, čas a možnosti), teda v každom prípade i našim špičkovým lezcom.

O sólovom lezení je možné povedať, že sa nejviac blíži európskemu poňatiu. Väčšina ciest na nižších stenách je pravidelne preliezaná, často i bez lana. Vo veľkých stenách sa sóluje najmä na cestách s dobrými možnosťami zaistenia a skobovania. Exponovaný terén a časová dĺžka podujatia je veľmi náročná. Úlavou je zasa nevysokohorský charakter, ľahký nástup i zostup, pocit okamžitej možnosti záchrany a stále

počasie, teda pre lezenie v údolí všeobecne platné aspekty. Významné podujatia sa dostávajú na prvé stránky novin po celých USA. Počas nášho pobytu to bolo napríklad prvé ženské sólo na El Capitan (cestou Dihedral Wall, B. Johnsonová, 10 dní).

Zaujímavý je súčasný pohľad na zimné lezenie v areáli. Zimné výstupy sa rešpektujú ako odlišnosť od letných, no zjavné tu chýba európsky prístup ku nim, ako ku stupňovaniu výkonu oproti letu. Je to zrejme zavinené špecifickými zimnými podmienkami v tejto oblasti.

Je potrebné sa zžiť i s klasifikáciou a na vlastnej kôži okúsiť jej zvláštnosti. Pri vertikálnom členení je určujúcim škárové a komínové lezenie, korenené "rajbuňkami". Pri prvom stretnutí s terénom môže mať horolezec podobné problémy, ako pri prvej návšteve Adršpachu. No s tým sa rýchlo vyrovná. Horšie je, že medzi stupňami 5.7 až 5.9 sú značné rozdiely pri rovnakej klasifikácii (a to i pri rešpektovaní variability zaistovacích prostriedkov). Skúsenejší lezec okamžite príde i na anachronizmus v porovnávacjej tabuľke americkej a UIAA obtiažnosti voľného lezenia: 5.8 - VI- , 5.9 - VI , 5.10 - VI+ , atď. Nechceme používať ako argument svoje skúsenosti z iných svetových horstiev, preto to skúsím vyjadriť jednoduchšie: starší netrénovaný horolezec vie, že v jeho súčasných možnostiach je maximálne V+. Keď bez problémov v Yosemite prelieza 5.9, niečo tu asi nie je v poriadku. Ku tomu istému názoru sa prikláňajú aj niektorí naši špičkoví lezci, po svojich skúsenostiach na vyšších stupňoch obtiažnosti.

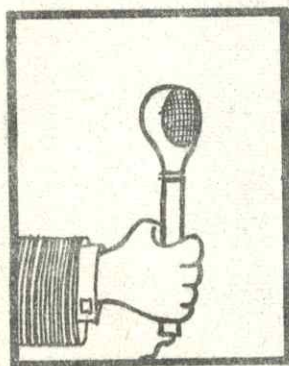
Yosemite nie sú však iba horolezecké a v rámci lezeckého vyžitia nie iba ťažké. Za krásami prírody a radosťou z čistého lezenia tu prichádzajú ročne tisíce horolezcov z celého sveta. Každý z nich si tu nájde svoje s absolútnou istotou tvrdím, že odchádza nadšený. No nezaškodí poukázať ešte na jednu skutočnosť, ktorá pôsobí v tomto ruchu depresívne. Je to koncentrácia lezenia na niektoré cesty. Na El Capitan sa napríklad lezie iba výnimočne niektorá z mimo piatich obligátnych ciest (a je ich tu viac ako na Kazalnici). Najväčší záujem je o Nos. Túto legendárnu cestu má snáď každý pokročilejší vo svojom programe. V jesennej sezóne cestu doliezajú denne najmenej tri družstvá a v dolnej časti "porenčovávajú" tiež dve až tri. V noci si strážia pod stenou poradie tí najnervóznejší. Len v minulom roku mala cesta vyše stovky priestupov. Ako potom vyzerá lezenie? Povedia "detských" družstiev stretneme doslovne fyzicky prestárnuté dvojice. Vidíme partie, ktoré sa sem nasťahovali na týždeň, počujeme biť skoby ako v Alpách a s hrôzou vidíme aj prvé žumarovacie pokusy, zložité zlanovacie manévry s douzlovanými hrčami lezcov a ťahacích vakov. Jediná nádej, ako si pozrieť zblízka slávny previs Nos, je absolvovať Triple Direct. Je úplne voľná, lebo z agentúrnych správ je známe, že časť Muir je odskobovaná. No to je skutočne jediná chyba krásy a s odstupom času sa javí skôr ako zaujímavosť.

Yosemitské lezenie je najpopulárnejšie skalné americké podnikanie (čo neznamená najťažšie). Vo svojej kategórii je však iste najvýznamnejšie na svete. Ono je totiž samo o sebe kategóriou a El Capitan je jediný a neporovnateľný. Preto si sem dojde preveriť sily aj každý významnejší horolezec. Naša absolútna skalná špička tu má ešte veľkú možnosť dokázať svoje kvality. Treba sem však prísť veľkoryso a absolútne pripravený. Ešte je čas.

PREHLAD ĀS. VÝSTUPOV V YOSEMITE VALLEY

/Iba dlhšie výstupy vyššej obtiaŹnosti/

30.1. - 5.2.1974	El Capitan, Triple Direct klas. VI, 5.10 A2 1. zimný priestup	K.Procházka-K.Schubert
29.1. - 5.2.1974	El Capitan, Salathé Wall klas. VI, 5.10 A3 1. zimný priestup	J.Obročník-L.Páleníček
3.5. - 5.5.1978	El Capitan, Nose Route klas. VI, 5.10 A3 1. čsl. výstup	M.Bena-J. Švejda
5.5. - 6.5.1978	Middle Cathedral Rock, North Buttres klas. V, 5.10 1. čsl. výstup	J. Stejskal-M. Šmíd
14.5. -21.5.1978	El Capitan, Dihedral Wall klas. VI, 5.9 A3 1. sólový a 1. čsl. výstup	M. Šmíd
16.5. -18.5.1978	Half Dome, Northwest Face klas. VI, 5.9 A3 1. čsl. výstup	J.Howard-J.Stejskal
21.5. -22.5.1978	Lost Arrow Spire, Direct klas. V, 5.9 A3 1. čsl. výstup	J.Howard-J.Stejskal
30.5. - 1.6.1978	El Capitan, Nose Route klas. VI, 5.10 A3 2. čsl. výstup	J.Howard-J.Stejskal
8.10. -10.10.1978	Yosemite Point, stredom J steny klas. V+, A3 prvovýstup	A.Belica-J.Porvazník
4.10. - 5.10.1978	Yosemite Point, Direct Buttres klas. IV, 5.9 1. čsl. výstup	I.Dieška-M.Polák
8.10.1978	Middle Cathedral Rock, East Buttres klas. IV, 5.9 1. čsl. výstup	I.Dieška-J.Green
12.10.1978	High Cathedral, The Braille Book klas. III, 5.8 1. čsl. výstup	I.Dieška-J.Green
14.10.-17.10.1978	Half Dome, Direct NW Face klas. VI, 5.10 A3 1. čsl. výstup	A.Belica-J.Porvazník
16.10.-17.10.1978	Sentinel Rock, Chouinard-Herbert klas. V, 5.9 A2 1. čsl. výstup	I.Dieška-J.Green
21.10.-24.10.1978	El Capitan, Triple Direct klas. VI, 5.10 A2 2. čsl. výstup	A.Belica-I.Dieška- -J.Porvazník

Protože jsme se rozhodli nestrkat hlavu do písku a brát věci tak jak přicházejí, vybrali jsme si k dnešnímu rozhovoru Miroslava Š m í d a , v podstatě prvního našince, kterému se nepodařilo "sólíko" utajit a zprávu o jeho výstupu na El Capitan (Dihedral Wall, klas. VI , 5.9 , A3) přinesl i denní tisk. Naším záměrem není reklama jeho osoby ani propagace sólolezení. Jenom jsme neodolali pokušení seznámit čtenáře s některými názory a pohnutkami, jejichž důsledkem je čin, který jaksí u nás není běžný.

- H. Ahoj Mirku, vítám Tě v Brně. Doufám, že jsi byl spokojen s návštěvou na přednášce. Když jsem ji tak sledoval, její preciznost a záživnost, napadla mě první otázka. Přemýšlel jsi už před odjezdem o sólu?
- Š. Ale vůbec ne. To se tak vyvrbilo až na místě a ani tam jsem o něčem podobném nedumsl. Řada náhod a nějakých hnutí mysli mě přivedla na myšlenku dobrodružství o samotě. Já vůbec nejsem takový ten plánovací typ, který se na něco půl roku připravuje. Žiji tak ze dne na den a přitom lezu. Termín živelné lezení snad nejlépe vystihuje moje sápaní. Rozumíš, mně nejde o to vylézt N ě c o nebo N ě k a m . Já jsem nejspokojenější, když to lezu, a jakmile je to za mnou, začíná další kapitola, která mě už celkem nezajímá. Já prostě potřebuji silný zážitek, dá-li se to tak říci.
- H. Sbíráš takové zážitky i v Ádru? Já myslím, že při tvorbě dnešních prvovýstupů o zážitky není nouze.
- Š. Podívej, mně se líbí lezení jako takové, usilování o prvenství nebo prestiž je mi celkem cizí. Já třeba vím o možných prvovýstupech a klidně je lidem řeknu. Prostě raději si zopakuji cestu, na kterou mám chuť, než abych se klepal někde, kam po mně roky nikdo nepoleze.
- H. I sólo?
- Š. Coby ne. Když se cítím a mám chuť - přece si nebudu dělat násilí. Lezu pro zábavu a tu si nebudu kazit.
- H. Neměl jsi obavy po návratu z Ameriky, že se na Tebe všichni vrhnou a skončíš na pranýři?
- Š. To mně bylo jasné, že to nesklidí potlesk. A také je mně to jedno. A že o mně napsali v novinách - s tím se nedá nic dělat. V Yosemitech se nic neututlá. Konečně, nebylo to poprvé, co jsem si zalezl sám a vyslechl k tomu komentář. Ale jak říkám, lezu pro své potěšení a počítám s tím, že to netěší oficiální

představitele našeho horolezectví.

- H. A co takhle strach? Jistíš se nějak nebo to bereš tak jako kdysi Winkler; jenom ruce a nohy?
- Š. Jak kdy. Někdy jdu jen tak bez lana, z toho se celou cestu jistím nebo si vezmu repku, kdybych se někde zepráskl a musel se vrátit. Se strachem to nesouvisí, spíše s charakterem cesty. Vůbec bych pocit při sólu nenazýval strachem. Spíš je to jakýsi prvek nejistoty nebo očekávání, prostě nevím to přesně. Ale tenhle pocit musí být, i při normálním lezení, a každý jej zná. A když není, je to stejně špatné a nebezpečné jako když je ho moc. Rozumíš, nadbytek jistoty, suverénnost, to je první varování před průšvihem. Několikrát se mně už stalo, že jsem třeba během výstupu nic necítil. To jsem to pak zabalil a šel pryč. To už prostě poznám, co jde a co ne. Jinak je hazardérstvím i houfný výstup po fixech.
- H. Trénuješ nějakým zvláštním způsobem?
- Š. Já se to skoro bojím říkat, ale netrénuji vůbec. Tedy tak, jak si dnes každý trénink představuje. Prostě lezu. Kdysi v mládí jsem hodně závodil na lyžích a tenkrát doktoři tvrdili, že mám nějak zvláštní plicně-srdeční systém. No a z toho těžím dodnes. Třeba v zimě běhám na lyžích a docela slušně, ale to ze se jenom z té podstaty. Nechci tím však říkat, že trénink je blbost, to ne, ale každý jej nepotřebuje stejně. A to nejen v horolezectví, které stejně nepokládám za sport.
- H. Nemyslíš, že najdeš následovníky, kteří se shlédnou v Tvých názorech a pak se potlučou?
- Š. Nemyslím. Ne, že bych se cítil vyjímečný - vím o dost lidech, kteří chodí sólo už dost dlouho a jsou i lepší než já. Ale k sólolezení naštěstí nestačí jen touha vyniknout, napodobit, být slavný. Spíš bych řekl, že pohnutky k němu jsou právě opačné. Prostě najednou dostaneš chuť být někde sám. Třeba já mám odmala rád les. A hrozně rád po něm courám. Už jako děcko jsem cítil takový krásný pocit napětí a kouzla, když jsem se toulal sám. A od nikoho jsem to neokoukal a slavné návraty z bloudění si nepamatuji.
- H. Tedy je to v Tobě jako v koze, jak píše pan Hrabal. Přesto jsi ale podal žádost o výstup roku. Předpokládal jsi, že to projde?
- Š. Vůbec ne! To jsem podal jen tak z hecu, jen abych zjistil, co to udělá.
- H. Jak vidět, neudělalo to celkem nic. Ani Ty, ani Bednařík jste neopustili řady ČSTV, ba ani reprezentační družstvo. Myslíš, že je to náznak legalizace sóla?
- Š. Těžko povědět. Osobně se domnívám, že k legalizaci dříve nebo později dojde. V tomto směru už jim není pomoci. Donekonečna nemohou dělat, že nic nevidí.
- H. A co na to říkají kluci a kamarádi?
- Š. Celkem se baví a čekají, co se bude dít. Funkcionáři však zarytě mlčí a o ničem nechtějí vědět. Ale to je možná naše specialita. Domnívám se totiž, že někdo se narodí už jako budoucí funkcionář a o někom můžeš klidně prohlásit, že funkcionářem nikdy nebude. No a podle toho to pak vypadá. Ale já si nestěžuji!
- H. Mirku, nedělalš to tak třeba pro ukojení ctižádosti? Slyšel jsem to občas.
- Š. Vůbec ne! Kdyby to byla pravda, tak by se to muselo projevit i v jiných oblas-

tech mé činnosti, třeba v lyžování nebo na písku. Ve skaláku lezu průměrně, nijak se neexponuji, nepředvádím. Já už to říkal na začátku - lezu proto, že mě to baví. Naopak myslím, že té ctižádosti mám daleko méně než by měl zdravý člověk mít. Mám radost, když cítím, že mně to jde, prostě když lezu stylově, neklepu se. Raději si v pohodě vylezu nějaké béčko než abych se klepal na extrému nebo dokonce spadl. Teď už jsem nespádl strašně dlouho a myslím, že je to právě tím, že jsem se dopracoval k jakési odpovědnosti vůči sobě a naučil se poměrně přesně uhadnout, co si mohu dovolit. A proto si občas dovolím sólo; protože vím, že lezu prakticky bez rizika.

H. No, já myslím, že bez rizika se dnes nedá ani přejít silnice, ale něco na tom bude. A co takhle sedmitisícovky; jaký je Tvůj názor na Messnera nebo našeho Pedra?

Š. Líbí se mně oba. Myslím, že psychicky je sólový výstup na sedmitisícovku stejně náročný jako sólo v Tatrách. Ovšem i když připustím, že objektivní nebezpečí neexistuje, přece je prvek dobrodružství ve vysokých horách mnohem větší. Je to taková vyšší forma sólolezení. Kdybych se někdy do takových hor dostal, určitě bych si něco pískl.

H. Nemyslíš, že Ti Yosemite zavřely trochu branku?

Š. No zavřely, já vím. Věděl jsem to a počítal jsem s tím. Něco za něco, to se nedá nic dělat. Už jsem říkal, že lezu pro zábavu. Dostal jsem chuť na sólo a čerte jsem se staral o to, co bude, až přijedu domů. Konečně nejsou jenom výpravy ČSTV. Když jsem sehnal peníze na Ameriku, seženu je i na Himálaje.

H. Nevím proč, ale mám dojem, že Ti vyhovuje spíše skála než led a terén nejvyšších hor. Bavily by Tě takové choďáky?

Š. Nevím, jak jsi přišel na mou oblibu skály. Já sám si to nemyslím. Led mám možná ještě raději. Vlastní lezení, dá-li se to nějak vyčlenit, je pro mě až druhotné. Důležitý je zážitek. Ten může být silný v kterýchkoliv horách. A proto snad leze moře lidí. Vždyť si vezmi ty starší, kteří nejezdí k moři, ale trmácejí se po horách. Lezou úplně lehké věci, takže je nemůže nikdo podezírat ze ctižádosti. Prostě potřebují zážitky jako nějaké palivo pro život.

H. Ještě bych se vrátil k Pedrovu sólu na Šachaur. Po návratu jsem se setkal s názorem, že svým výstupem ohrozil celou expedici, protože kdyby se potloukl, tak nikdo nic nevyleze a budou ho všichni zachraňovat.

Š. To je přesně podle přísloví "Kdo chce psa bít, hůl si najde". Stejně tak každý Váš výstup ohrozil ostatní. Nebo snad myslíš, že když lezou dva, tak kamení nepadá, stupy nekloužou? Nevykládej mi moc o jistění. Jestliže dvojka vyleze za dva dny tříkilometrovou zeď, tak toho moc neodjistila. To je taková morální bariéra. Když se pctluče dvojka, je to nešťastná náhoda. Když sólolezec - je to hazard.

H. Pak se také říká, že horolezectví je především kamarádství.

Š. Ale je! Přece to, že jdu někam na pár dní lézt sám, neznamená, že se zbavuji přátel. Konečně také nelezou jenom sám. Naopak to kamarádství po takovém sólovém letu vychutnáš mnohem intenzivněji, případně Ti ještě hezčí. A už jsme zase u zážitků. To je společné horolezectví v jakékoliv formě a při každé obtížnosti. S tím se nedá nic dělat a je to tak dobře. A kdo hledá něco jiného, tak nejspíš lezení nechá.

H. Vidím, že jsi udělal tečku a mně nezbývá než Ti poděkovat za rozhovor.

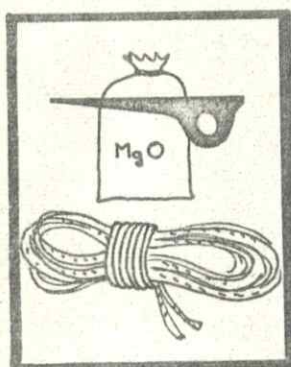
Již delší dobu jsem snil o sólovýstupech. Jsou dvě možnosti: lézt bez zajištění nebo naopak, jistit se. Ale k tomu bezpečnějšímu způsobu jsou třeba pevná lana, jčmmary a ostatní speciální pomůcky. Potřebnou výzbrojí jsem se vybavil v Itálii.

V září se tatranské nebe začalo opět vyjasňovat, nastávalo babí léto. V prvním volném termínu jsem vyrazil do našich velehor. Bohužel sám. Spolulezce jsem nemohl sehnat, ani v Tatrách. Zkusím tedy "sóliko". Už dlouho jsem měl zájem o cestu Farkaše a Petrika - přes Žluté plameny - klasifikace VI A2 , v západní stěně Lomnického štítu.

Hned druhý den ráno jsem naposled přezkoušel svůj materiál, hodil na záda kletrák a vyrazil pod stěnu. Cesta má dva úseky. Spodní je lehčí, přeleden byl již dříve a vede na velkou rampu, na níž se křižuje asi pět cest různých stupňů obtížnosti. Druhý úsek cesty vede z rampy přes velký převis a kolem žlutých skvrn k věžičce vrcholového hřebene štítu. První délky, na rampu, byly bez problémů. Ale tam na mne sedlo cosi tíživého. Musel jsem usednout a přemýšlet. Vylezu to? Vydrží počasí? Zvládnu to, vrátit se včas? Po přeletu převisu budu při návratu velmi daleko od stěny a co pak? A jiné podobné myšlenky s otazníkem se honily hlavou. Chvilí čekám, nevím. Dá se odlézt i daleko lehčí cestou? Náhle je to tady! Jdu na to. Rozbalím další materiál, vlezu do nástupního vlhkého komína, zajistím se a lezu. Komínovou technikou, která je mně jako pískaři běžná, začínám získávat první metry v převisu. Ejhle, skobe! To je dobře, cvaknu do ní lano a postupuji v převislé spáře volným lezením ke skobě nad sebou. Využiji žebříčku a dolézám na hranu převisu. Ještě těžký odlez širokou spárou od skoby do komína, pár temp a stojím zase na nohou. Největší převis mé lezecké kariéry! Ještě asi pět metrů - štand. Tady odložím nepotřebný materiál, zafixuji lano a sláním po něm na stanoviště. Při slanění ruším postupová jistění. Když se blížím k dolejšímu štandu, točím se na laně kolem své osy dobrých osm metrů od skály. Nezvyk. Vybiji první skoby, dám kletr na záda, nasadím jčmmary a už to solím po jedenáctimilimetrovém "edelritu" k vrcholu. Počáteční vyjukanost z prázdna kolem sebe mizí. Vyšplhám na stanoviště, sundám kletr, vezmu skoby a karabiny a postup se opakuje. Nahoru, dolů, nahoru. Ani jsem nepostřehl, že začalo mžít a dokonce i pršet. Ale už mě nemůže nic vyvést z míry. S odevzdaností němé tváře vyvedené na jatka se blížím k vrcholu. Moje drzost stoupá. Poslední délky V. stupně obtížnosti lezu bez jistění. Ještě jeden převis, plotna, traverz doprava a jsem zachráněn. Sednu si na šutr a civím do prázdna. Tak, to je ono. Pocit naprostého blaha se mně rozlévá po těle. Hm..... Teď prožívám celou cestu znovu. Teprve teď se bojím. Tomu se říká maximální prožitky z výstupu.

Zvětšující se přivaly vody mě vrací do skutečna. Sbalit, přezout se a přes Skalnaté pleso zase mezi lidi!

OPĚT MODERNÍ PROBLÉM

Lezete také s magnéziem? Asi ještě ne. Alespoň dosud nejsou na skalách vidět charakteristické bílé fleky. Bezpochyby si tato "nejprogresivnější" lezecká pomůcka najde cestu i mezi nás. Než však se rozhodnete zavěsit k pasu sáček s bílým práškem a vyrazíte přelézat nelezitelné, přečtete si následující článek otištěný v Alpinismu. A zamyslete se!!!

Představte si tuto situaci: před těžkým místem stojí lezec a zkouší další krok. Potom sáhne pravačkou do malého sáčku, který má u pasu a něco v něm rozemne. Ruku vytáhne zabílenou. Totéž udělá levičkou, potom ještě práškem za sáčku pocukruje chyt. Dvě rozhodující tempa a hotovo, je nahore.

ře.

Pokud si myslíte, že se líčení týká sedmového lezení, jste na omylu. Podobné scény jsou k vidění i na cestách středně těžkých. Na cestách, které lezly generace volně i čistě. Co tomu možno vytknout? - Řečeno krátce: h o d n ě .

Volné lezení se u nás stalo módou. Dříve se sice také lezlo volně, dnes je to holt "in". Dobře! Umělé pomůcky se omezují na minimum. Velmi dobře! Bohužel obelhávají se při tom ti, kteří používají magnézium. Zvýšení jejich úrovně je jen zdánlivé, neboť užívají umělý prostředek, který mění přírodní podmínky a snižuje tak obtížnost lezení - zrovna jako skoby coby chyty a stupy. A není to ani víc fér, neboť - a to je nejhorší - vznikají dlouho znatelné stopy, které jiné lezce ruší a které jim překáží.

Abych byl věcný, nejdříve něco o vlastnostech této pomůcky.

Magnézium, přesně alkalická hořečnatá sůl, je bílý prášek, je silně hydrofobické, nerozpustitelné ve vodě a má tvrdost 6 podle Mohse. Nanese-li je na ruce, absorbuje vlhkost a rovněž vysuší klouzavé chyty (i strachem zapocené dlaně vysuší!). Jednotlivé krystalky, které jsou tvrdší než sklo, zvyšují tření, takže mnohá místa jsou až o stupeň lehčí. Na skálu působí magnézium jako brusná pasta. Například dolomit má tvrdost 3,5 - 4, je tedy podstatně měkčí. Znamená to, že přirozená drsnost skály se jednou pro vždy "ošmirgluje".

Použití magnézium zůstává na skále - dosud jsem neviděl lezce, který by za sebou kartáčem nebo hadrou čistil chyty a stupy - a odtud tak rychle nezmizí. Protože je velmi jemné, vyplní i nejmenší trhlinky a muselo by být odtud doslova spláchnuto.

Tak zůstávají na skále velké bílé skvrny, zpočátku na důležitých chytech, později na všech, které jsou po ruce.

Nejdéle za několik dní přijme zbylé magnézium ze vzduchu tolik vlhkosti, že se jeho absorpční schopnost vyčerpá. Lezec nyní najde na chytech vlhkou, klouzavou vrstvu, tření je menší a držení obtížnější. Pro lezce, který nemá magnézium, je místo těžší než dříve. Aby se překážka překonala, vezme se trochu více magnézia, to ale brzy navlhne, stě Začarovaný kruh.

Myslíte, že přeháním? Zkušenosti, které s magnéziem a hlavně s jeho následky získali v Anglii, v USA, mluví samy za sebe. Tam jsou už lezci, kteří vzpomínají na doby, kdy nebyly cesty ještě shora dolů pocukrovány, kdy ještě museli sami hledat cestu, kdy neohlašoval zářivě bílý okraj další chyt.

Chtít omezit používání magnézia jen na místa, kde to jinak nejde, je iluzorní, neboť právě ono "kde to jinak nejde" je relativní. Extrémní lezci si musí být vědomi své úlohy vzoru pro mnohé. I když sami neužívají magnézium na "normálních" klasických cestách, pro mnohé je však sáček s bílým práškem znákem "extrémnosti". A je mnoho těch, kteří nejsou dobří, ale chtějí tak vypadat. Jisté je, že s magnéziem se leze i na čtyřkách a pětkách. Proto, kdo je proti užívání magnézia na středně těžkých cestách, musí být proti němu docela! V Anglii například četní lezci přecházejí k čistému lezení bez "křídý". Za všechny budiž jmenován Pat Lettleson "and his clean hand gang" ("a jeho banda, čisté ruky").

Musíme také na svých cvičných skalách a na častěji lezených cestách v horách získávat špatné zkušenosti jiných?

P.S.: Kdo máš magnézium a nevíš, co s ním, věz, že je dobré k čištění zubů a k absorpci nadměrného množství žaludečních šťáv.

ANTIMESSNER VYPRAVUJE

Na podzim loňského roku, během německo-francouzské výpravy, vystoupili na Everest bez kyslíku další tři horolezci: Němec HANS ENGL (34 let, tesař, člen Horské služby; túry: Eiger, Walkerův pilíř, Matterhorn v zimě...) a Šerpové MINGMAR a ANG DORJE.

Z rozhovoru časopisu Alpinismus s H. Englem jsme část vybrali.

Pane Engl, byl Váš výstup bez kyslíku na Everest předem neplánován?

Ne, nikdy jsem ho neplánoval; dokonce jsem se před expedicí nijak speciálně nepřipravoval pro velké výšky. Se svou

Menou jsem byl týden před odjezdem na hřebenu Bianco. Jinak jsem normálně trénoval, hlavně běhal tady u nás v Bavorském podhůří. Vlastně jsem byl vždy velmi pesimistický, pokud šlo o výstupy bez kyslíku v těchto výškách. Ale na Everestu to bylo úplně obrácené. Byl jsem v tak dobré formě, neměl jsem žádné bolesti hlavy a stále jsem dobře spal, že jsem se rozhodl, když ostatní chodili už od trojky s kyslíkem, že to zkusím "bez". Masku a vše, co bylo pro mě připravené, jsem nechal ve stenu. Sám to teď nechápu, že jsem na nic nemyslel.

Rozhodl jste se jít "bez" až během výstupu?

Fantasticky jsem se rozešel a tak jsem si řekl, že když to zítra půjde zase tak dobře, půjdu dále "bez". A potom, měli jsme štěstí s počasím!

Kolik času jste potřeboval pro poslední etapu, vrcholový útok?

Přesně osm a půl hodiny. V 8,45 hod. jsem vyrazil a v 17,15 jsem byl nahoře. Ostatní z naší skupiny - Hubert Hillmsier a Josef Mack - byli pochopitelně o něco rychlejší.

Jako první Němec jste dosáhl nejvyššího bodu Země bez kyslíkového přístroje. Měl jste nějaký mimořádný pocit štěstí? A neměl jste strach, že si zdravotně ublížíte?

No, měl jsem radost, že jsem udělal Everest, ale nějaký zvláštní pocit štěstí, při němž by mi vytryskly slzy, to ne. Byl jsem rád, že jsem nahoře. A co se týká strachu - asi jsem měl štěstí, neboť jsem byl po zdravotní stránce na výši, nepotřeboval jsem ani prášky na spaní ani proti bolestem hlavy. Během celé expedice jsem vůbec nic nebral, ani prášky na povzbuzení krevního oběhu. Cítil jsem se skoro jako doma.

Šel jste celý výstup bez kyslíku nebo jste si dával tzv. kyslíkové sprchy?

Za celou dobu jsem ani jednou nepoužil umělý kyslík. A oba Šerповé také ne.

Prý jste šel stejnou cestou jako Messner a Habeler?

Ano, skoro na metr stejnou. I tábory jsme měli ve stejných výškách. Jen jsem vynechal trojku a šel ze dvojky přímo na Jižní sedlo. A odtud na vrchol. Při sestupu jsem to praktikoval stejně.

Svoji účast jste si sám financoval nebo jste dostal podporu od firem a spolků?

Prakticky vše jsem si financoval sám. 6 000 marek jsem zaplatil, asi za 1 000 jsem nakoupil výzbroj. Ale z kraje (Lendkreis) jsme dostali 250 marek. Dali jsme si žádost a něco jsme dostali, což považuji za solidní. Nepodnikl jsem žádnou pohlednicovou akci, nejsem zvyklý o něco žebrot a ty peníze jsem si našetřil. Od Alpenvereinu jsme nic nedostali, prý jsme požádali pozdě. Ale od sekce má něco přijít. (Pozn. Alpinismu: členové sekce Tegernsee dostali dodatečně po 500 M).

Výstup na Everest bez kyslíku je fyzický i psychický problém. Ještě před nedávnem to bylo považováno za nemožné. Nyní se stalo nemožné možným. Myslíte si, že existuje více horolezců, kteří jsou toho také schopní?

Myslím, že jsou stovky horolezců, kteří by mohli vystoupit na Everest bez kyslíku, kdyby dostali šanci. Já sám nepatřím k nejlepším a dokázal jsem to. Je hodně mla-

dych a dobrých lezců, třeba právě u Horské služby, kteří mají kondici a umí, ale nedostanou šanci, neboť Alpenverein posílá stále stejné lidi. Jiný se tam prostě nedostane.

Pane Engl, byl jste úspěšný na Everestu. Změní se Váš horolezecký život? Hodláte svůj úspěch finančně zhodnotit?

Ne. Pokračuji normálně dál. Budu dělat túry v Alpách. Ven se v příštích letech nechystám; finance to nedovolí a musím také pracovat. Co se týká reklamy a podobně, zatím jsem o tom nepřemýšlel. Nikdo o mě zatím neprojevil zájem a nadbíhat někomu nehodlám. Snad se poohlédnu po firmě, jejíž boty jsem měl na Everestu, třeba dostanu nový pár.

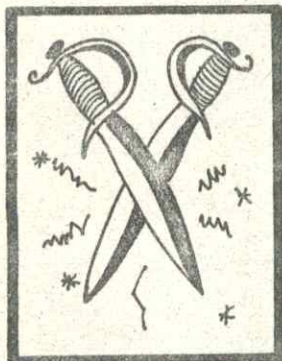
Čte se to jako pohádka; tolik idealismu a čistého amatérismu se v himálajském horolezectví vyskytovalo naposled za dob Herberta Tichyho a možná, že ještě o pěknou řádku let dříve. Svým způsobem Engl devalvoval Messnerův výkon. Ale Messner to nakonec dělal jiným řadu let, a méně decentním způsobem.

CHC

MINIKALENĎÁŘ

-
4. 1. 1880	První výstup na Chimboraso /6 310m/.
E. Whymper, J.-A. Carrel, L. Carrel
31. 1. 1959	První výstup na Cerro Torre /3 128m/.
C. Maestri, T. Egger
2. 2. 1959	První výstup na Cerro Fitz Roy /3 441m/.
G. Magnone, L. Terray
23. 2. -	Prvovýstup S stěnou Eigeru tzv. "Cesta Johna Harlina".
- 23. 3. 1966	D. Haston, S. Hupfsauer, J. Lehne, G. Stobel, R. Votteler.

Cvičitel - těžké by asi bylo krátce definovat tento pojem. Jisté však je, že by kromě praktického výcviku měl zejména předávat své zkušenosti a poznatky svěřencům. Je tomu ale vždycky tak?

Rád bych zde přednesl jeden svůj názor. Předem chci upozornit, že nekritizuji konkrétní osoby, ale chci jen naznačit některé nedostatky v osnovách a obsahu cvičitelských kursů.

Když srovnáme obsah kursu cvičitelů III. třídy se současným horolezectvím ve světě, zjistíme zde rozdíl několika let; a to by se měl budoucí cvičitel dovědět to nejnovější. Daleko větší rozdíl je pak při jeho působení v oddíle, po-

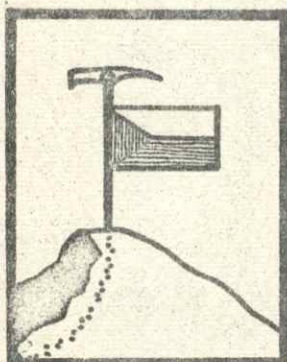
kuď se sám nezabývá aktivně moderním horolezectvím. Stačí si uvést malý příklad: do oddílu přijde nováček, který má chuť lézt. Jestliže je mu alespoň trochu osud příznivý, vezme si jej na starost cvičitel a naučí ho to, co mu řekli na kurse, tzn. základy staré asi tak 10 let. Pokud není náhodou v oddíle nějaký "extrémista" nebo reprezentant, není nikdo, kdo by mu řekl více. Co mu teď zbývá? Buď leze stále na stejné úrovni nebo se sám vypracuje a dostane se do party lezců s rozhledem a nestačí se divit, co vše je ve světě nového. Když se mu to podaří brzy, má možnost patřičně "vyrůst", v opačném případě může jen litovat promarněného času a lézt rekreačně.

K čemu je pak v oddíle cvičitel, který zná jen to, co je napsáno v běžně dostupných publikacích a co má znát každý horolezec? Kde se dozví to nejnovější? Na kurse se o tom nemluvílo - buď věc neznali instruktoři nebo nebyla v osnovách, zahraniční časopisy si většinou přečíst nemůže a z našich se též moc nedoví. Ve většině případů se cvičitelem (s razítkem v průkazu) stane lezec až po své aktivní sportovní činnosti, kdy ztratí kontakt s vrcholovým světovým horolezectvím a nemůže tedy ani nic nového reprodukovat, pokud se sám novinky od někoho nedoví.

Myslím, že by bylo o mnoho prospěšnější využít času určeného na vyškolení cvičitelů k seznámení se s moderním horolezeckým materiálem a celkovým stavem současného horolezectví než jej ztrácet přednáškami o věcech, které jsou známy nejen z kursů IV. třídy, ale i každému pokročilejšímu horolezci.

Nechci tvrdit, že je tomu tak i na kursech v jiných krajích, ale toto je poznatek z kursu, kterého jsem se zúčastnil. Mohu konstatovat, že jsem se za osm dní dověděl pouze několik nových věcí a ostatní jsem našel v literatuře. Zůstalo však mnoho otázek, na jejichž probrání nezbyl čas.

Najde se někdo, kdo je schopen odpovědět na otázku v nadpise tohoto článku a také tuto odpověď uvést ve skutečnost?

Uplynulú sezónu môžeme bez nadsádzky označiť za veľmi úspešnú. Už v roku 1976 sme zaznamenali v čsl. horolezectve kvalitatívny skok a rok 1978 potvrdil, že naše horolezectvo patrí v stredných veľhorách k svetovej špičke a kvalitou výstupov v najvyšších veľhorách sa radíme tiež k najlepším.

Uskutočnil sa veľký počet zahraničných výprav centrálne organizovaných, oddielových i súkromných podujatí, s pomerne veľkým počtom účastníkov. Charakteristická pre uplynulú sezónu je rozmanitosť horolezeckého podnikania na širokom poli pôsobnosti, s výbornými výsledkami v mnohých svetových horských oblastiach - od Yosemite v USA, cez horstvá v Španielsku, Západné i Východné Alpy, Dolomity, Julské Alpy, horstvá v Bulharsku, Rumunsku, Kavkaz, Fánske hory a Pamír v ZSSR, horstvá Mongolska, Hindúkuš až k vysokým sedemtisícovkám Himálají.

Tak, ako aj po ostatné roky boli ťažiskom činnosti väčšiny našich vyznavačov alpinizmu Vysoké Tetry. Sezóna v domácich veľhorách však bola negatívne ovplyvnená zlým počasím, čo sa odrazilo v množstve výstupov, ale najmä v kvalite. Z hodnotených výstupov uvediem:

Tak, ako aj po ostatné roky boli ťažiskom činnosti väčšiny našich vyznavačov alpinizmu Vysoké Tetry. Sezóna v domácich veľhorách však bola negatívne ovplyvnená zlým počasím, čo sa odrazilo v množstve výstupov, ale najmä v kvalite. Z hodnotených výstupov uvediem:

Kozalnica Mengušovská,	S stena, superdirettissima, /bez porenčování/, 2. zimné prelezenie, klas. V+ A3 20. - 22.12.1977	J. Beneš - J. Kulhavý
Rohový hrebeň,	S stena, prvovýstup "Platňami pravého piliera" klas. V A2 2. - 3.3.1978	A. Belica - I. Koller
Javorový štít,	V vrchol, S stena, 1. zimné prelezenie cesty "Nosek-Šmíd z 18.9.1977", klas. V A1 22. - 23.12.1977	J. Martiš - J. Špánik
Veľká Javorová veža,	"Varianta 33", prvovýstup, klas. V A3e, 70 13. - 15.1.1978	P. Koubek - Mach
Prostředná Javorová veža,	S stena, prvovýstup, klas. V A1 14. - 16.1.1978	K. Jakeš - Mrozek
Předná Javorová veža,	SV stena, prvovýstup, klas. V A1 9. - 11.2.1978	D. Becík - P. Zelina

Javorová Stráž ,	SV stena, prvovýstup , klas. V A2 28.2.1978	A.Belica - I.Koller
Rohový hrebeň ,	SV stena, prvovýstup , vpravo od c. Safirski-Zyzak , klas. V A1 25. - 26.2.1978	A.Belica
Rohový hrebeň ,	SV stena, prvovýstup komínom , klas. V A0 , 18. - 19.1.1978	J.Porvazník - J.Stejskal
Kačací Mních ,	S stena, prvovýstup , klas. V+ A1 15.7.1978	K.Jakeš - Mrozek
Kačací Mních ,	S stena, 1. zimné prelezenie cesty Koller-Košík , klas. V A0 23. - 25.12.1977	V.Kinčeš - J.Porvazník - P.Slováček
Zlobivá ,	SV stena, prvovýstup stredom steny , klas. V A1 5. - 7.3.1978	Z.Drlík - J-Stejskal
Mlynárova veža ,	prvovýstup cestou "Pereje" , klas. V+ A1 14. - 15.3.1978	V.Kinčeš - I.Koller
Garejova Strážnica ,	SV pilier , 1. zimné preleze- nie cesty Chrobak-Uznaňsky , klas. IV 19. - 20.1.1978	B.Leštic - J.Vestenický

Z nižších zahraničných veľhor sú už tradične najnavštevovanejšie horstvá Karpát a Balkánu. Z viac ako 50 výstupov uvediem:

R i l e

Zlý zub	SV stena, direttissima , klas. VI 26. - 27.8.1978 26.7.1978	Cvrček - Šonský - Pařík - Kroupa Hutník - Kuřka
Maljovica ,	SV stena, cesta "Bezingi" , klas. VI A2 28.8.1978	Z.Drlík - J.Stejskal
Maljovica ,	SV stena, cesta "Kavkaz" , klas. VI A2e 28.8.1978	M.Neumann - M.Pelc
Uši ,	Z stena , 1. prelezenie cesty CPS , klas. VI A3 31.8.1978	Z.Drlík - J.Stejskal

F e g a r a š

Zimný prechod hlavného hrebeňa , 20. - 26.2.1978 J.Čupeř - Komišák

Bucegi

- Fisura Mult Dorita , klas. 6A ,
2.8.1978 S.Lenart - Novák
- Caraiman , S stena , prvovýstup
centrálным žlabom,
klas. VI , 65 P.Koubek - Vestenický

Pirin

- Vichren , S stena, pravým komínom ,
klas. IV Kundreta - Polák -
- Hroza - Sitný

Vyspelosť našich horolezcov je v najvyššej miere demonštrovaná výsledkami dosiahnutými v Alpách. V zime prvovýstup S stenou Eigeru a prvé zimné prelezanie ciest v S stenách Grandes Jorasses a Eigeru - to sú výstupy, ktoré patrili k najlepším v uplynulej alpskej sezóne. V lete 5 prvovýstupov, z toho tri - dvekrát Piz Badile, Piz Cengalo - vysokej úrovne a vylezené tým najprogressívnejším štýlom. Zo závažných výstupov uvediem:

Julske Alpy

- Triglav , Sfingin obraz ,
klas. VI A3
11.8.1978 Schwarz - Hlaváček
- Travnik , Aschenbrenerova cesta,
klas. VI
13. - 14.7.1978 Hák - Stehlíková
- Šite , priama cesta zárezom ,
klas. VI+
11.7.1978 Hák - Stehlíková
- Šite , cesta Zajeda ,
klas. VI+
20. - 21.8.1978 Mžourek - Skokan -
- Voдрážka

Alpy

- Grandes Jorasses /Point Helene/, S stena,
1. zimné prelezenie
Poľskej cesty ,
klas. V 60°
9. - 12.3.1978 D.Becík - J.Porvazník
- Eiger , S stena, 1. zimné prelezenie,
celkove 3. prelezenie
Škótskej cesty,
klas. IV-V A2 , 55°
17. - 21.1.1978 J.Beneš - J.Krch
- Eiger , S stena, prvovýstup
ľavou časťou steny,
klas. VI A4
16. - 26.1.1978 a
7. - 27.2.1978 J.Flejberk - J.Šmíd -
- J.Rybička - M.Šmíd
- Petit Dru , S stena, c.Cecchine]-Jager,
klas. V-VI A1 , 80°
19. - 20.8.1978 B.Mrozek - J.Leska

<u>Piz Badile</u> ,	Sv stena , prvovýstup "Cesta kvetov" , klas. VI- A1 26.3.1978	I.Koller - S.Šilhán
Piz Cengalo ,	prvovýstup ľavou časťou SZ piliera, klas. VI 29.8.1978	I.Koller - S.Šilhán
<u>Piz Badile</u> ,	SV stena, Cassinova cesta	4 družstvá
<u>Piz Badile</u> ,	SV stena , prvovýstup "Biely pás" , klas. V+ 21. - 22.8.1978	I.Koller - S.Šilhán
<u>Piz Cengalo</u> ,	SZ pilier , klas. VI- 28.8.1978	Drahoňovský - Sochor
Roda vall Della Neve ,	S stena , prvovýstup , klas. V A2 2. - 4.2.1978	J.Beneš - P.Bednařík
Sciara di Dentro ,	Z pilier , prvovýstup , klas. V	J.Janiš - Novák
Sulzfluh ,	JZ stena, Hiebelerova cesta , klas. VI 5.9.1978	Kořínek - Kořínková
Piz Bernina ,	Z stena, Welzenbachova cesta, 55' , 12.8.1978	Srovnal - Herman
Mnich ,	S stena 45' - 60' , august	Estočko - Rajtár
Grandes Jorasses ,	S stena, Petersova cesta , 27. - 29.8.1978	Holčák - Velísek
Les Courtes ,	S stena, Švajčiarská cesta , 65' , 24.8.1978 v septembri	Holčák - Velísek Hoholík - Šterbaský
Petit Dru ,	Bonattiho pilier , klas. VI A2 29. - 30.7.1978	Piaček - Zábojník

D o l o m i t y

Pan di Zuccheru /obl.Civetta/	SZ stena, prvovýstup "Via Lokomotiva" , klas. V+ A2 15. - 16.8.1978	M.Belica - V.Kinčes J.Porvazník - P.Zelina
Torre Venezia ,	JZ pilier , c.Panzeri-Ratti , klas. VI- 16.8.1978	A.Ferancová - A.Kušnieriková
Torre Venezia ,	J stena, Švajčiarska cesta , klas. VI- A3 1. čas. prelezenie 2. - 3.8.1978	M.Belica - T.Janoš
Punta Civetta ,	SZ trhlina "Andrich-Fae" , klas. VI+ A1 6.8.1978	M.Belica - T.Janoš

Punta Civetta ,	SZ stena, Via Aste , klas. VI+ A2 , 1. čs. prelezenie 10. - 11.8.1978	V.Kinčes - P.Zelina
Civetta ,	SZ stena , c. Philipp-Flam /horná časť Comiciho cestou/ , klas. VI A2 3. - 5.8.1978.	L.Kyrc - J.Michalko
Cima Ovest ,	S stena , Francúzsky pilier , 1. čs. prelezenie , klas. V+ A3 2. - 4.8.1978	V.Kinčes - P.Zelina - - J. Porvazník
Cima Su Alto ,	SZ stena, c.Livanos-Gabriel , 1. čs. prelezenie , klas. VI+ A2 2. - 3.8.1978	D.Dinga - A.Zábrodský
Cima Su Alto ,	SZ stena, c.Vittali-Ratti , klas. VI 4. - 5.8.1978	M.Berzinský - J.Serátor
Torre Venezia ,	"Andrich-Fae" , klas. V+ 6.8.1978	A.Zábrodský - D.Dinga - - A.Ferancová

Skupina slovenských horolezcov pôsobila v Aragonských Pyrenejoch - oblasti Riglos v Španielsku. Z vykonaných výstupov uvediem:

Mallo Pisón ,	JV stena, c. Pany-Haus , klas. V A1 2.8.1978 3.8.1978	M.Netri - P.Kostovský I.Dieška - P. Kocková - Š.Petrovič
Mallo Pisón ,	J stena , direttissima "Carnavalada" , klas. V+ A2 2.8.1978	P.Becík - M.Ondráš

Najatraktívnejšiu horolezeckú oblasť USA - Yosemite Valley v Sierra Nevada - navštívili dve skupiny našich horolezcov. Prvá na jar a druhá na jeseň. Uvádzam najvýznamnejšie výstupy:

El Capitan ,	The Nose , klas. VI 5.10 A3 30.5. - 1.6.1978 3. - 5.6.1978	J.Stejskal - J.Howard M.Bena - J.Švejda
El Capitan ,	Dehidral Wall , klas. VI 5.9 A3 17. - 23.5.1978	M.Šmíd
El Capitan ,	JV stena, Triple Direct klas. VI 5.10 A2 21. - 24.10.1978	A.Belica - J.Porvazník - - I.Dieška
Half Dome ,	Regular Northwest Face , klas. VI 5.9 A3 16. - 18.5.1978	J.Stejskal - J.Howard
Lost Arrow Spire ,	Direct , klas. V 5.9 A3 21. - 23.5.1978	J.Stejskal - J.Howard

<u>Yosemite Point</u> ,	J stena , prvovýstup pravou časťou , klas. V+ A3 8. - 10.10.1978	A.Belica - J.Porvazník
Half Dome ,	SZ stena, Direct NW Face , klas. VI 5.10 A3 Ae 14. - 17.10.1978	A.Belica - J.Porvazník
Sentinel Rock ,	S stena , c. Chouinard-Herbert , klas. V 5.9 A2 15. - 17.10.1978	I.Dieška - J.Green

Medzinárodnej alpiniády na Pamíre sa zúčastnilo 35 našich horolezcov. Jednotlivé skupiny operovali pod tromi sovietskymi pamíorskymi sedemtisícovkami. Okrem týchto "tradičných" vrcholov boli vylezené dva prvovýstupy na Štít Ošenina a Štít Achmadi Doniše, ktoré zodpovedajú súčasnému trendu v svetovom horolezectve. Uvádžam najvýznačnejšie výstupy:

Štít Ošenina ,	6 320m , prvovýstup SV stnou, klas. V+ A3 50m 90 s prechodom cez Pik Rodionova /6 420m/ a Pik 6 200m 29.7. - 4.8.1978	Z.Drlík - J.Rakoncaj
Štít Achmadi Doniše,	SZ stena , prvovýstup , 6 665 m klas. V 70 7. - 10.8.1978	Ľ.Chrenka - J.Martiš - V.Tatarka - I.Vozárik
Štít Lenina ,	7 134m , výstup cez Rozdelnou uskutočnili:	A.Halás, L.Halás, Kele, Chlumský, Klíma, Lunák, Uher, Jakeš, Skopalová, Svoboda, Rača, Souček
Štít Korženěvské ,	Cetlinova cesta 7 105 m	Čupel, Drlík, Flejberk, Fůzy, Chrenka, Leuner, Maťašák, Martiš, Špánik, Melzochová, Štěrbová, Rakoncaj, Štěrba, Vozárik, Tatarka
Štít Komunizmu ,	pilierom Ľurevestnika 7 495 m	Mižičko

V ostatných horstvách ZSSR pôsobili len menšie skupinky našich horolezcov.

K a v k a z , oblasť C e j

Uilpata ,	J hrebeň , klas. 5B	Obych - Šabata - - Šimánek - Jánová
-----------	------------------------	--

F á n s k e h o r y

Krásna Moskva ,	klas. 4B 5. - 6.9.1978	M.Švec - L.Bátora
-----------------	---------------------------	-------------------

Ľ a n - Š a n

Bolšoj Čemgan ,	Z stena, klas. III , august	P. Hanák so sovietskimi horolezcami
-----------------	--------------------------------	--

Štvorčlenná skupina horolezcov a horolezkýň - Jan Brebec (Praha), Dena Havlíková (Jičín), Božena Marušincová (Trutnov) a Marie Sklenářová (Olomouc) sa zúčastnila elpiniády v Mongolsku. Vystúpila na sedem štyrtisícových štítov. (Podrobnejší zpráva je na str. 30 tohoto čísla. Pozn. red.)

Okrem Pamíru pôsobili v najvyšších horstvách Ázie štyri naše výpravy.

V oblasti NANDA DEVI pôsobila 18-ti členná expedícia organizovaná ostravskými horolezcami. Základný tábor vybudovali v obtiažne dostupných miestach pod severnými zrázmi Nanda Devi, po veľkých poťažkách s transportom materiálu. Výstup viedli v S stene /50°-60°/ a hrebeňom na N a n d a D e v i N o r t h /6 895m/. V dňoch 7. - 17. 6. 1978 dosiahlo vrchol postupne jedenásť členov expedície. Z časových dôvodov musela expedícia upustiť od svojho pôvodného plánu.

V oblasti NANGA PARBAT pôsobila expedícia bratislavských horolezcov. Vďaka výbornej spolupráci všetkých členov sa podarilo uskutočniť prvovýstup Diamirskou stenou na S vrchol N a n g a P a r b a t /7 816m/. Vrcholu dosiahlo družstvo A. Belica, J. Just, M. a J. Začkovci dňa 4. 7. 1978. Je to vynikajúci úspech vo stene, o ktorú sa pokúšalo už viacej expedícií. Okrem toho bol S vrchol Nanga Parbat jednou z najvyšších doposiaľ nezlezených himálajských sedemtisícoviek.

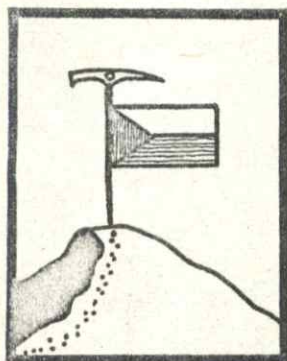
Vo Váchánskom Hindúkuši, v dolině ŠACHAUR pôsobila 10-ti členná výprava brnenských horolezcov. Realizovali osem prvovýstupov na vrcholy vyššie než 6 000m v severných zrázoch masívu Š a c h a u r - K o h e N a d i r Š á h. (Podrobne byla jejich činnost popsána v Hotejlu č. 4/78. Pozn. red.)

Šesťčlenná výprava HO MEZ Frenštát pod Radhoštěm pôsobila v Západných Himálajach v oblasti KUN - NUN. Zo základného tábora, ktorý mali vybudovaný vo výške 4 500m na moréne Schafat, vystupovali Z stenou /40°-50°/ na vrchol White Needle /6 600m/. 22. 9. 1978 dosiahli vrcholu Mikeška, Matúš a Jursa.

Na vrchol K u n /7 088m/ vystúpil SV rebrom 26. 9. 1978 Jan Jursa. Aj keď výprava pôsobila v technicky nenáročnej oblasti, je dosiahnutý výsledok pozoruhodný.

Poznámka redakce:

Hvězdičky u výstupů, které trenérská rada HS ÚV ČSTV navrhla na ocenění titulem "Výstup roku" (jedná se o 2-3 výstupy uvedené na prvních místech příslušné oblasti a dále o výstup na Nanga Parbat a Šachaur), nechybí opomenutím, ale proto, že do uzávěrky tohoto čísla nebyl jejich návrh schválen předsednictvem HS ÚV ČSTV. Napínavé, pravda?

Ženské horolezectví ... tolikrát vyzdvihované i srážené na kolena, se začíná opět mít k světu. Jistě velkou zásluhu na tom má předloňský samostatný ženský výstup na nejvyšší vrchol Hindúkuše - Nošak /7 493m/. Zdá se, že Dina Štěrbová zatroubila na lepší časy. Připočteme-li k tomu loňské úspěchy žen na sedmitisícovkách Pamíru a Hindúkuše, vypadá zamýšlená ženská expedice do Himálaje v r. 1980 velmi nadějně. A že nejde o ojedinělé výstupy, dokazuje seznam významných ženských výstupů za minulý rok, jak nám jej poslala Jarmila Vlčová, předsedkyně komise masového rozvoje a komise žen HS ÚV ČSTV.

Čs. horolezkyně navštívily v letošním roce horské oblasti Pamíru, Hindúkuše, Mongolska, Švýcarska, Itálie a Rumunska.

Pro přehled uvádíme výstupy sportovního významu a pouze jména žen-horolezkyň, které tyto výstupy vykonaly.

P A M Í R

- Pik Lenina /7 134m/, cestou "Přes Rozdělnou",
M. Skopalová (Brno)
- Pik Korženěvské /7 105m/, Cetlinova cesta,
D. Štěrbová, M. Melzochová
(Olomouc)
- Pik Rozdělné /6 148m/, cestou přes sedlo pod Rozdělnou,
J. Vlčová (Ostrava)

H I N D Ů K U Š

- Kohe Šachaur /7 116m/, prvovýstup SZ stěnou
J. Tallová (Brno)
- Kohe Nadir Šáh /6 800m/, prvovýstup, led 70°
J. Tallová (Brno)
- M 3 /6 120m/, prvovýstup hřebenem
J. Tallová (Brno)

M O N G O L S K O

- Trud Mur S vrchol /4 250m/, J vrchol /4 100m/
Pik Družby /4 325m/
Vrchol Německo-mongolského přátelství /4 411m/
Suchabátor /4 600m/
Vrchol Polsko-mongolský /4 540m/
Vrchol Bulharsko a Čs.-mongolský /4 490m, 4 550m/

Výstupy vykonaly:

- B. Marušincová (Trutnov)
M. Sklenářová (Olomouc)
D. Havlíková (Jičín)

Š V Ý C A R S K O

Ago di Sciora , Westgrat - Kasper-Stüssi, klas. V+
 Ago di Sciora , Direkte Süd-Wand, klas. V+
 Pizzi Gemelli , "Bügeleisen" Gemelli N-kante, klas. V
Piz Badile , NW-Wand, klas. V
Piz Badile , NO-Wand "Via Cassin" , klas. VI-
 v oblasti Rätikon:

Sulzfluh , SW-Wand Hiebeler Weg , klas. VI

Výstupy vykonala:

M. Kořínková (Ml. Boleslav)

Pizzi Gemelli , klas. V

M. Mašková (Turnov)

Matulová (Praha)

Ago di Sciora , Westgrat, klas. V+

M. Mašková (Turnov)

Matulová (Praha)

Gross Bächenhorn , J pilíř, klas. V+

M. Hlináková (Praha)

L. Benešová (Brno)

Matterhorn , Hörnligrat, klas. III

D. Filgasová a J. Cuberková
(Ostrava)

B. Marušincová (Trutnov)

D. Obuchová (Žilina)

S. Lachmanová (Olomouc)

I T Á L I E

Torre Venezia , c. Casiglioni-Kahn, klas. V

Torre Venezia , c. Matti-Panzeri, klas. V+, VI-

Torre Venezia , c. Andrich-Fae, klas. V+

Punta di Frida , Direttissima Comici, klas. V-VI

Výstupy vykonaly:

A. Ferencová, (Bratislava)

H. Kušnieriková

Pen di Zuccherò, c. Peterke, JV stěna, klas. V

Torre Venezia, SZ stěna, c. Castiglioni, klas. IV-V

Výstupy vykonala

E. Bobačicová (N. Smokovec)

R U M U N S K O

pohoří Pietra Craiului - oblast Padina Popii

Turnul Galben "Viorica", klas. VIa

Turnul Mare , Květinový kout, klas. Vb

Výstupy vykonala

M. Kořínková (Ml. Boleslav)

K A R A K O R U M

Čhogori - K 2 /8 760m/

Dvanáctičlenná americká výprava spolu se čtyřmi výškovými nosiči a pod vedením Jamese Whittakera úspěšně zdolala v září 1978 druhý nejvyšší vrchol světa. Jejich výstup vedl nejprve severovýchodním hřebenem, pak přetraverzovali východní stěnou pod vrcholovou pyramidou a v posledním úseku šli Abruzziho hřebenem. Tři ze čtyř vrcholových lezců nepoužili během výstupu umělý kyslík - byl to tedy první výstup na K 2 bez kyslíku.

Aby se vyhnuli případným potížím při setkání s britskou výpravou na K 2, vyrazili Američané velmi pozdě a základního tábora dosáhli až 5. července. V té době byl v proudu silný monzun. Následující dva měsíce byla expedice týrána sériemi čtyř- až sedmidenních bouří, které byly přerušovány vždy jen maximálně třemi dny hezkého počasí. Bouře opakovaně narušovaly pokusy o založení výškových táborů.

V počátečních fázích výstupu se Američané drželi polské cesty z roku 1976. Potíže působil strmý led v kuloárech vedoucích z ledovce k hřebeni a pak dlouhý strmý traverz rozervaného hřebene mezi tábory 3 a 4. Závěreseverovýchodního hřebene dosáhli 18. srpna, ale bouře způsobily, že tábor se jim podařilo založit až 28. srpna. Následující odpoledne našli James Wickwire a Louis Reichardt místo pro tábor 5 ve výšce 7 950m. Odtud chtěli dokončit výstup severovýchodní stěnou, kde byli už tak blízko k úspěchu Poláci v roce 1976. Bouře však opět zastavily další postup. Rick Ridgeway a John Roskelley se pokusili o výstup 6. září, ale dosáhli jen 8 000m, když zjistili, že sněhové podmínky jsou příliš nebezpečné. Při hledání bezpečnější cesty přetraverzovali 5. září Terry Bech, Wickwire a Reichardt z tábora 5 východní stěnou k Abruzziho hřebeni, kde založili ve výšce 7 870m nový tábor 6. Traverz byl bez technických obtíží, postup však ztěžoval hluboký sníh. Z tábora 6 se probjovali Reichardt a Wickwire za 13 hodin k vrcholu, kterého dosáhli v pozdním odpoledni 7. září. Reichardt nepoužil při výstupu kyslíkový přístroj. Při sestupu přenocoval Wickwire v bivačovém vaku, ale ráno pokračoval v sestupu a odmítl pomoci další vrcholové dvojice - Ridgewaye a Roskelleye, kteří dovedli svými čelovými lampami do tábora Reichardta, když ve tmě přešel tábor. Ridgeway a Roskelley dosáhli vrcholu bez kyslíku 8. září po 12 hodinách lezení v prudkém větru. Špatné počasí a únava proměnily sestup ve čtyřdenní horror. Je zajímavé přečíst si osobní výpověď jednoho z vrcholových lezců - Ricka Ridgewaye - o tomto skvělém úspěchu srovnatelném s americkým výstupem na Everest v roce 1963, kdy také vytýčili novou cestu:

"Nedávno jsem se vrátil z Karakorumu a v poštovní schránce jsem našel Mountain 62. Se zájmem jsem si přečetl tu část čísla, popisující bezkyslíkový výstup Messnera a Habelera a to zvláště proto, že tři ze čtyř našich vrcholových lezců také nepoužili umělý kyslík při výstupu na K 2 /Jim Wickwire použil jednu láhev nad táborem 6 při výstupu a já jsem použil jednu láhev v noci v táboře 3 při sestupu, abych vyléčil zápal plic. Zbývající dva - John Roskelley a Lou Reichardt - nepoužili vůbec

umělý kyslík/. Zvláště mě zaujal názor fyziologa Griffa Puga, který říká, že Messner a Habeler jsou nejen superhorolezci, ale i superatleti se zvláštní fyziologií, která jim dovoluje lézt tak vysoko bez kyslíku. (Pugh: "Pravděpodobně jen vyjíměční muži mohou vystoupit nad 8 250m bez umělého kyslíku.")

Aniž bych chtěl snižovat výkon Messnera a Habelera, myslím si, že náš čin je diskusí a Pughovým názorem. Nechci také snižovat fyzické schopnosti svých kamarádů Reichardta a Roskelleye a proto budu mluvit jen za sebe.

Nikdy jsem se nepovažoval za vyjíměčného muže, tím méně za superatleta. Běhám jen pár mil a mám-li udělat dvacet kliků, dá mi to pořádně zabrat. Mnohem raději si vypiji pivo, zakouřím si nebo provedu nějakou legraci, než bych dodržoval nudný tréninkový režim. Jak je možné, že se nám to podařilo? Snad to bylo proto, že jsme ve výšce nad 8 000m při vynášece strávili 4 dny (spolu s vrcholovým dnem bez sestupu 5-6 dní). Začal jsem rychle ztrácet na váze, ale snad nějaký druh superaklimatizace způsobil, že jsem neztratil svalovou hmotu. Nebo to bylo proto, že jsme si to prostě umínili. Když chcete k vrcholu tak moc, jak jsme chtěli my, můžete své tělo přinutit k vyjíměčným výkonům, i když nejste vyjíměčný muž. A to je celé tajemství."

/M 64/

x x x x x x x x x x

Broad Peak /8 047m/

Dvojka Yannick Seigneur a Georges Bettembourg uskutečnila výstup cestou podobnou rakouskému prvovýstupu. Do základního tábora s nimi vystupoval Fauchard a do výšky 7 300m G. Sourice. Při výstupu bivakovali dvakrát, při sestupu jednou. Vrcholu dosáhli 4. června. Vynikající styl jejich lezení odpovídá odvaze, s kterou byl vytyčen prvovýstup v r. 1957.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Batura /7 785m/

Japonská expedice vedená Micujaki Nišgorim vytyčila prvovýstup JZ stěnou. Postavili čtyři postupové tábory a Jiji Išikava, Mitsuru Itoh a Makoto Okhubo dosáhli vrcholu dne 6. července 1978.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Heramoš /7 397m/

Druhý výstup na vrchol novou cestou západním hřebenem uskutečnila japonská expedice vedená Kenji Šimakoto.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Ghent /7 343m/

Japonská expedice vedená Haračtoši Kobajašim uskutečnila výstup SV hřebenem z ledovce Kondus. Vrcholu dosáhlo osm horolezců po založení šesti postupových táborů.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Gašerbrum 5 /7 321m/

Pět Japonců vylezlo na tento dosud panenský vrchol 1. a 2. srpna 1978. Vedoucí expedice Ryuiči Babaguči (31) spadl do trhliny poblíž vrcholu a zahynul.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Baintha Brakk - Ogre /7 285m/

Japonští horolezci z klubu Šizuoka Tohan postavili základní tábor v polovině června minulého roku v Baintha /4 200m/ s cílem dokončit cestu započatou při prvním vážném pokusu o horu v r. 1974. Tecuji Feruta a dva další členové expedice byli už členy skupiny v r. 1974, která vystupovala ledovým koridorem mezi Baintha Brakem a Štítem 6 996m. Tehdy skončila expedice úplným zničením tábora v koridoru (Dolina smrti). V r. 1978 byl koridor vylezen a byla nalezena i nová odvážná cesta v jižní stěně. Tato cesta se připojila k britské cestě v sedle pár set metrů pod vrcholem. Tam založili koncem července tábor 5, ale prudké bouře přinutily horolezce, aby sestoupili a několik členů expedice utrpělo i omrzliny. V období hezkého počasí, které pak následovalo, dokončili tři členové expedice výstup. Nahoře našli batoh, který tam nechali Scott a Bonington.

/M 64/

x x x x x x x x x x

Latok 1 /7 142m/

George a Jeff Lowe, Jim Donini a Mike Kennedy se pokusili loni v létě zdolat tento vrchol severním hřebenem alpským stylem. Mike Kennedy o tom píše:
"Na úpatí jsme postupovali několik lanových délek ledovým žlebem, pak jsme přetra-
verzovali k vlastnímu hřebeni. Lezli jsme s požitkem ve skále obtížnosti 5.6-5.9.
Dále jsme lezli s mačkami. Lezení bylo obtížné, ale nikdy odrazující. Třetí nebo
čtvrtý den nás postihla šestidenní bouře, přesto jsme nakonec i tři z těchto dnů
lezli. Pak jsme měli období dobrého počasí a to nám umožnilo udělat kus práce. Tři
noci jsme strávili na úzkých římsách vysekaných v ledu. Pak jsme si vzali potravinu
na tři dny a zaútočili na vrchol. Náš poslední tábor byl ve sněhové jeskyni ve
výšce asi 6 850m. Překonání smíšeného úseku A5.8, A 2 otevíralo přístup k lehčím
sněhovým a ledovým rampám vedoucím k vrcholovému hřebeni. Ten večer přišla další
bouře, další den se roznemohl Jeff, počasí se zhoršovalo, a tak jsme útok na vrchol
odložili. Další den jsme dosáhli našeho nejvyššího bodu, ale po čtyřech dnech če-

kání ve sněžové jeskyni jsme byli nuceni, s ohledem na silné sněžení, shoršující se stav Jeffa a nedostatek potravin a paliva, sestoupit."

/M 63/

x x x x x x x x x x

Latok 2

Britská expedice po tom, co 17. července 1978 zahynul Pat Fearnough v údolí Breldu, ztratila i Patricka Greena, který se vrátil do Anglie. Dále pokračovali jen Paul Nunn, John Sheard, Pete Thexton a Dave Wilkinson. Základní tábor založili 22. července na spojení ledovců Latok a Uzzun Blekk ve výšce 4 700m. Postupně byly založeny ještě další čtyři tábory, čtyřka ve výšce asi 6 550m pod velmi obtížnou skalnatou bariérou. Ve velmi krátkém období hezkého počasí vylezli zbývající tři horolezci 28. srpna 1978 asi do výše 6 700m. Pak však přišla další bouře a po čtyřech dnech strávených v biveku a s ohledem na trvající špatné počasí, zmenšující se zásoby potravin a čas opustili horu. Na zbývajících 450m k vrcholu budou ještě nějaké technické obtíže.

/M 64/

x x x x x x x x x x

Latok 3

Japonská expedice vedená Makoto Harou dopadla také špatně díky špatnému počasí. Pokoušela se o jižní pilíř stěny Bsintha Lukpar. Doprava lodí a další potíže zabraly expedici mnoho času a tak základní tábor založili až začátkem srpna 1978. Poněvadž měli platná víza jen do konce měsíce, byly jejich šance malé; na to, aby dosáhli úspěchu, by museli zůstat na hoře do konce září.

Všechny expedice do oblastí Baltoro a Biafo se setkaly v červenci a srpnu minulého roku s dlouhým obdobím špatného počasí, kdy přišlo a sněžilo. Dobré počasí bylo jen krátce.

/M 64/

x x x x x x x x x x

N E P Á L

Mount Everest /8 848m/

Celkový počet horolezců, kteří dosáhli vrcholu při pomonzunové mezinárodní expedici 1978, byl 16 (včetně tří Šerpů). Za zaznamenání stojí i to, že Pierre Mazeaud vynesl na vrchol vysílačku a uskutečnil přes základní tábor spojení s Paříží.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Kangčhendzönga Central /8 496m/

Kangčhendzönga South /8 490m/

Přinášíme podrobnější zprávy o předmonzunových výstupech na tyto vrcholy. Wojciech Jorzwana a Eugenius Chrobak z polské expedice vystoupili na jižní vrchol 19. května 1978.

Dosud nevylezeneý centrální štít má tři samostatné vrcholy. 18. května dosáhli nejnižšího z nich /8 400m/ Narcis Serrat Gomerna a Šerpa Phuri ze španělské expedice na Jalungkang. Vystupovali cestou vybarňovanou Poláky. 22. května vystoupili členové polské expedice W. Branski, Z. Heinrich a K. Olech na nejvyšší vrchol /8 496m/ a konečně 25. května M. Janas a M. Malatinski dosáhli třetího vrcholu /8 430m/.

Španělé odvolali svůj pokus o Jalungkang, protože se opozdili s příchodem do základního tábora. Spojili se s Poláky v pokuse o Kangčhendzöngu. Tato změna vedla k potrestání vedoucích obou expedic od nepálských úřadů (H 3/78).

Přestože bylo rozhodnutí vedoucích expedic proti předpisům, je nakonec pochopitelné - po tak dlouhé cestě a všech přípravách byli Španělé šťastni, že mohli přijmout nezištnou polskou nabídku ke spolupráci a k výstupu.

/M 65/

x x x x x x x x x

Dhaulágiri 1 /8 172m/

Japonská expedice vedená Seiko Tanekou vystupovala dlouhým JV hřebenem, o který se pokoušeli už Francouzi v r. 1950 a Američané v r. 1969 a 1973. 23. září 1978 zshynuli tři členové expedice v lavině mezi tábory 4 a 5. Bylo oznámeno, že expedice byla odvolána, ale pozdější zprávy uořesnily, že šest členů výpravy dosáhlo 19. a 20. října 1978 vrcholu. Bohužel však mezi tábory 4 a 5 spadl další člen výpravy, technický vedoucí Kacujoši Kogure a zemřel zavěšen na fixních lanech.

Na jiném místě jižní strany hory se pokoušela francouzská expedice vedená Yvesem Pollet-Villardem o pilíř ležící západně od výše jmenovaného. Špatné počasí a extrémní mrazy (-30°C, vítr 100 km/hod.) je přinutily vzdát pokus 4. listopadu ve výšce 7 500m. Lezení bylo vysoce technické, nejprve v ledu, v horní části pak ve skále.

/M 65/

x x x x x x x x x

Annapúrna 1 /8 078m/

Desátý nejvyšší vrchol světa se podařilo zdolat ženské expedici. Účastnice expedice vystupovaly holandskou cestou. Irene Millerová a Věra Komárková dosáhly vrcholu v průběhu října 1978. Výstup další dvojice však bohužel skončil tragédií. Vera Watsonová a Alison Chadwick-Oniskiewiczová zahynuly mezi posledním táborem a vrcholem dva dny po prvním úspěšném pokusu. Škoda, že smrtelná nehoda pokazila radost nad úspěchem první zcela ženské expedice na osmitisícový vrchol.

/M 65/

Himelchuli /7 864m/

Britská expedice odvolala koncem října s ohledem na špatné počasí svůj pokus o zdolání hlavního vrcholu.

/M 65/

x x x x x x x x x

Jannu /7 710m/

Malá britská expedice ve složení Roger Baxter-Jones, Rab Carrington, Brian Hall a Alan Rouse dosáhla vrcholu v pomonzunové sezóně Francouzskou cestou z r. 1962. Výstup uskutečnili alpským stylem a bez použití umělého kyslíku.

/M 65/

x x x x x x x x x

Lantang Lirung /7 246m/

Jeden Japonec a jeden Šerpa ze společné japonsko-nepálské expedice dosáhli v pomonzunové sezóně minulého roku tohoto vrcholu jako první z těch, které nepálská vláda nově zařadila do seznamu povolovaných.

/M 65/

x x x x x x x x x

G A R H V Á L

Nenda Devi /7 816m/

Všichni členové americké expedice pod vedením Michale Clarka - David Hambly, David McClung, William Fryberger, Bruce Byers, Steve Casebold, Glenn Brindeira - vystoupili 21. června 1978 normální cestou na vrchol. Američané našli mezi tábory 1 až 5 často ještě použitelná fixní lana z japonské expedice v r. 1976. Jejich styčný důstojník zahynul při pádu mezi 1. a 2. táborem.

Tento výstup byl sedmým úspěšným; z tohoto počtu bylo vrcholu dosaženo šestkrát jižním hřebenem (= normální cesta). Američané se zúčastnili na čtyřech úspěšných pokusech.

/M 65/

x x x x x x x x x

Changabang /6 964m/

Anglicko-polská expedice - Wojtek Kurtyka, Alex McIntyre, John Porter a Krzysztof Żurek - uskutečnila v září minulého roku prvovýstup jižním pilířem Changabangu. Cestu uskutečnili osmidenním útokem, když v předcházejícím pokusu, přerušném špatným počasím, natáhli na prvních šesti úsecích fixní lana. Při výstupu jedna

dvojice vedla, druhá postupovala za ní. Obtížnost byla V-VI, A3 s několika úseky 80° ledu. Počasí bylo nestálé, obvykle odpoledne přišla vichřice se sněžením. Tři bivaky po sobě prožili zavěšení ve stěně (popsali to jako vzrušující zážitek ve tmě a výšce). Další tři místa pro bivač se dala oklasifikovat jako špatná až riskantní ("podle toho, jak si libujete v nepohodlí"). Sestoupili trasou anglo-indického prvovýstupu. Celá vrcholová skupina byla mimo základní tábor 11 dní. Jeden z nich byl postižen už čtvrtý den potížení, které mu po zbytek výstupu nedovolily jít.

/M 64/

x x x x x x x x x x

Nanda Devi /7 816m/

Dvě britské expedice se zdržely v Delhi při obstarávání povolení vstupu do posvátného území.

Terry King a Paul Lloyd neuspěli při pokusu vylézt střední žebro v severní stěně. Další skupina, kterou tvořili David Hopkins, Alan Kimber, David Challis, Ben Beattie, Andrew Wielochowski a David Nottidge se setkala s tragédií při pokusu vylézt JZ stěnu východního vrcholu Nanda Devi. 15. září 1978 Ben Beattie uklouzl a smrtelně se zranil při pádu ve výšce 6 700m. Při pozdějším pokusu přelezli Challis a Wielochowski stěnu a dosáhli v 7 000m původní cesty jižním hřebenem, ale ztroskotali na druhém výšvihu ve výšce 7 160m.

/M 64/

x x x x x x x x x x

Trisul 1 /7 120m/

Expedice britských královských ženistů zopakovala 21. června 1978 úspěšně jugoslávskou cestu západním žebrem. Nevystoupila až na vrchol, protože neměla povolení a navíc se zhoršovalo počasí. Další den pak dokončili výstup Pat Gunson a Tony Quinn a zopakovali jež Henry Day a Billy Atherton. V horní zaledněné části použili jugoslávská fixní lana.

/M 64/

x x x x x x x x x x

Dunagiri /7 066m/

Dva američtí horolezci zmizeli při sestupu s vrcholu po opakování cesty Tasker/Renshaw. Po šesti dnech v cestě dosáhli vrcholu dne 19. října 1978. Následující noc řádila jediná bouře v jinak dlouho trvajícím období hezkého počasí. Další den bylo vidět jen jednu sestupující postavu, avšak i ta později zmizela z dohledu. U ledovcové trhliny byly nalezeny součásti výstroje, ale těla nalezena nebyla.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Kalanka /6 931m/

Třetí výstup uskutečnili v říjnu 1978 Britové Bob Barton a Allen Fyffe a vytyčili novou cestu v jižním úbočí.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Omezení vstupu do posvátného území

Bylo oznámeno, že povolení k výstupům ve vnitřním posvátném území Nande Devi je nyní omezeno na jednu expedici ročně. Není jasné, zda se tím myslí jedna expedice z jedné země či jedna expedice celkem. Jako důvod k omezení byly uvedeny ekologické škody na území.

Indické úřady utužují svůj systém povolování. Povolení od indické horolezecké federace (18 Q Block, Ministry of Defence, New Delhi 110011) musí mít nyní všechny expedice působící v Indii, nejen expedice do významnějších oblastí. Týká se to např. i výprav do oblíbených středisek vysokohorské turistiky Kulu a Kishtwar. Jedním z důvodů je i nevhodné chování některých britských expedic v r. 1978. Pro výstupy v Indii byla povolení vždy vyžadována a každý, kdo tam hodlá lézt, by se měl přesvědčit, že má v pořádku povolení pro vybranou oblast.

/M 65/

x x x x x x x x x x

Dva britští horolezci nedávno uskutečnili prvovýstup na známou londýnskou historickou památku - Nelsonův sloup - Edwin Drummond a Colin Roe vyrazili na 46m vysoký v korintském slohu stavěný sloup časně ráno, takže v době, kdy se probudili příslušní činitelé, už byli z dosahu. Tak se jim podařilo dokončit výstup, který uskutečnili jako protest proti britským investicím v rasistické Jižní Africe. Po slánění z podstavce ctihodného admirála byli uvězněni, později však propuštěni na kauci a očekávají soud ze údajné poškozování památníku. Pro výstup použili upevňovací držáky bleskosvodného vedení. Obtížnost výstupu sice neoznačili, převis tvořený hlavou sloupu však vypadá nebezpečně.

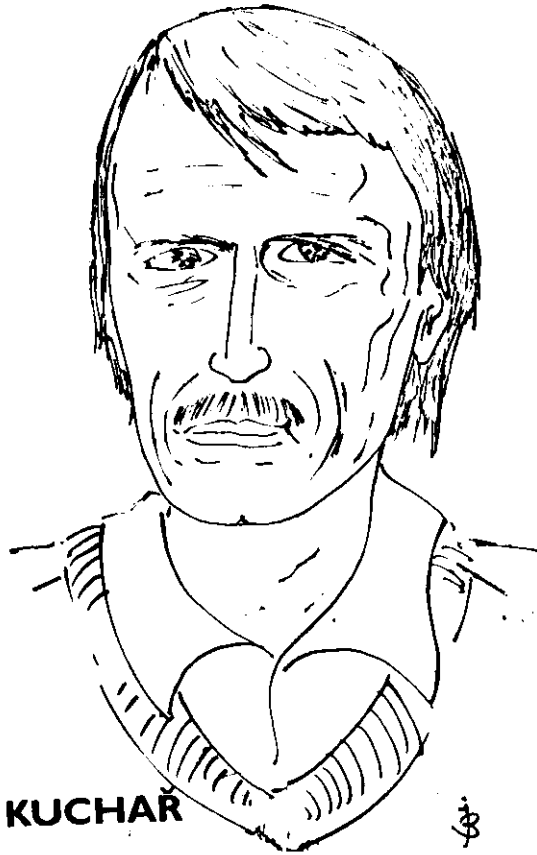
/M 64/

x x x x x x x x x x

Známý brněnský extrémista Pavel Koubek (alias Režista Ráček) se nám konečně oženil. 24.3.1979 si řekli s Ivenou Fialovou a n o . Oběma blahopřejeme a Pavlovi to přeje!

x x x x x x x x x x

Po delší přestávce se v Tatrách znovu objevil P. Pochylý (Pavouk). Že přešel minulou zimu sólo Studničkovu cestu na Galerii, se dá omluvit. Ale přechod hřebene Západních Tater, Roháčů, Vysokých Tater a celých Belanských Tater mu asi naše špičky nezapomenou. Hanebný skutek vykonal ve dnech 23.2. - 9.3.1979 bez vynášek, pouze s příručním zavazadlem (30 kg). Neobešel a nevynechal vůbec nic !!!

RADOVAN R A D A N K U C H A Ř

Začal na písku spolu s Kyselou, Macheněm, Kalfětem a spoustou jiných mistrů Skaláku. Věčná rivalita s Karlem Cermanem byla důvodem mnoha prvovýstupů. Jakmile něco jeden vylezl, druhý dal hned něco navíc. Za chvíli byl králem spár a dodnes je málo lidí, kteří dovedou uprostřed Jeschkeho spáry na Maják zatleskat. Ale nejen na písku po něm zůstaly důstojné stopy. Zimní prvovýstup Hokejkou našel pokračování ve velkých stěnách Javorového štítu, Zadního ledového, Gerlachu i Galerie. Každá jeho cesta nese pečeť brilantního lezce s citem pro skálu i horu. A ani dnes se nechodí na Ocún nebo "Ucho" na Kežmarák jen tak z rozmaru. Systematicky se vypracoval v extrémního lezce, který se naučil nevzdávat se. Ničemu a ničeho. Když se mělo na Valdštejně dokázat, kdo je větší frajer, klidně spolykal tři ostré náboje ráže 9 mm a zapil je pivem, bez ohledu na žaludeční nervózu.

V r. 1955 přičichl k Alpám a o dva roky později vytřeli s Oldou Kopalem zrak alpským velmocem. Sedmé přežení Magnoneho cesty v západní stěně Dru bylo světovým úspěchem. Když se později dostal na Kavkaz, prezentoval místním expertům horolezectví tak, že si o tom ještě dnes vypravují. Walker, Matterhorn, Eiger, Dolomity - úspěchy se jen sypaly. Velmi dobře věděl a ví, co chce a co pro to musí udělat. Na 1. čs. expedici do Hindúkuše usiloval o vrchol Uparisíny způsobem, který dodnes obdivují. Asi je málo horolezců, kterým se podařilo vytvořit si k horám tak pěkný a silný vztah. V knize "Deset velkých stěn" říká: "Za vše, co jsem se naučil, vděčím věžím Skalního města."

A právě Skalák mu řekl dost. Chvilková euforie, ulomený chyt - a Barberina téměř zlikvidovala v každém smyslu slova vyjimečného člověka. Jenom téměř. Jak to jen trochu šlo, už byl zpět na svých věžích a horách. Nevzdal se. Nepíše sice nejnovější dějiny našeho horolezectví, ale jako sloup je podpírá v trenérské radě HS ÚV ČSTV. Opravdu stále ví, co chce. A že si loni potřásl rukou s Abrahámem, snad není ani pravda.

-šp-

Informační bulletin horolezeckých oddílů

TJ LOKOMOTIVA BRNO

TJ VYSOKOHORSKÉ SPORTY BRNO

Číslo připravili : J. Borkovec, V. Krejčí, J. Krch, M. Myška,
J. Růžička, M. Skopalová

únor 1979

uzávěrka 15. února

Odpovědný redaktor: Jiří Růžička, 611 00 Brno, Leninova 82
Grafická úprava : Josef Borkovec, 624 00 Brno, Čoupkových 20
Distribuce : Dana Kaderková, 616 00 Brno, Luční 26

Nevyžádané rukopisy se nevracejí!

x x x x x x

O b s a h

Úvodník	J. Růžička	str. 1
O Yosemite z knihy...	H. Slámová - J. Růžička	2
... e z praxe	I. Dieška	10
Rozhovor Hotejlu	J. Růžička	14
Sám v plamenech	M. Šmíd	17
Opět moderní problém	upravil V. Krejčí	18
Antimesener vypravuje	upravil V. Krejčí	19
Minikalendář		21
O novém posteru	V. Šatava	22
My '78 (muži)	M. Neumann	23
My '78 (ženy)	J. Vlčová	30
Drobnosti, ze společnosti, zajímavosti	L. Leder, J. Růžička	32
Portrét čísla		40

**INFORMAČNÍ BULETTIN TJ VYSOKOHORSKÉ SPOR TY BRNO
A HOROLEZECKÉHO ODDÍLU TJ LOKOMOTIVA BRNO ******